

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliorvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Synodvs Nicæna II. Generalis. Sub Hadriano papa I. anno DCCLXXXVII.

Parisiis, 1644

Hadrianvs Episcopvs seruus seruorum Dei.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15473

HADRIANVS EPISCOPVS seruus seruatorum Dei.

Ερμηνεία γραμμάτων Ρωμαϊκῶν Αδριανοῦ τῆς ἀγιωτάτου πάπῃ τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης.

* ad. villo-ribus

Dominis piissimis & serenissimis * imperatoribus ac triumphatoribus, filiis diligendis in Deo & Domino nostro Iesu Christo, Constantino & Irenæ Augustis.

Δεασόταῖς βίσεβείταις & γαλιωτάτοις, νικηταῖς, ἑταμοῦροις, τέκνοις ἡγαπητοῖς * τῷ θεῷ & κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ, Κωνσταντίνῳ καὶ Εἰρηνῇ Αὐγούστοις Αδριανὸς δοῦλος τῆς δουλῶν τῆς θεοῦ.

* in τῇ δουλῇ

2. Cor. 4.

DEVS, qui dixit de tenebris lucem splendescere, qui eripuit nos de potestate tenebrarum per incarnationem Filii sui veri luminis, in quo complacuit omnem plenitudinem deitatis habitare, & per eum renouare omnia, & in ipso pacificans per sanguinem crucis eius sue qua in celis, siue qua in terris sunt; per multiplices diuitias bonitatis suæ, in faciem ecclesiæ suæ respiciēs, vestram præcitam & prædestinatam ferenissimam & imperialem clementiam ad fidei nunc integritatem vocare dignatus est: ita vt omni falsitatis nubilo procul expulso per vos, victicem faciat veritatem. Quantum enim * relationibus vestræ piissimæ tranquillitatis ad nos venientium didicimus, etiam ipso auditu nimis noster exultans releuatus est animus, & tantum iocunditatis gaudium in cor nostrum ascendit, vt lingua humana explicare nullus sufficiat sermo. Quia nimirum magis nobis lætitia de vestris iussionibus nunc orta est, quam dudum pro schismaticorum hæresi mœror affecerit. De his quippe in ipsis venerandis iussionibus vestris referebatur, quæ pridem facta sunt in vestra regali ciuitate propter venerabi-

Coloff. 1.

* Gr. relat. literarum

ΘΕΟΣ ὁ εἰπὼν ἐν σκοτίαις φῶς λαμπρῆσαι, ὁ λυτρωσάμενος ἡμᾶς τῆς ἰσχυρίας τῆς σκοτίας διὰ τὸ σαρκώσεως ἑῶν ἀπὸ τῆς ἀληθινοῦ φωτός, ἐν ᾧ βίβηκε παῦν τὸ πλήρες μακροχρόνιος κατὰ τὴν φύσιν, & δι' αὐτῶν πάντα ἀεικαίνισας, καὶ ἐν αὐτῇ εἰρηνώσεως διὰ τῆς αἱμάτων ἑῶν σαυροῦ αὐτῶν τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ τὰ ἐν τῇ γῆ ὄντα, διὰ τὸ πλῆθος τῆς πλοῦτου τῆς ἀγαθότητος αὐτῶν, ἡπικλήσας εἰς τὸ παροῦσιν τῆς ἐκκλησίας αὐτῶν, πλὴν ὑμετέρου βίσεβείαν καὶ παροισμένην γαλιωτότητα τῆς βασιλικῆς ἡπικλησίας εἰς πλὴν τελειότητα τῆς πίστεως καλέσας κατηξίωσεν ἵνα πᾶσαν ἡ φανερῶν τῆς φιλίας δι' ὑμῶν καλῶν, & φανερώσῃ τὴν ἀλήθειαν μακρόντες γὰρ τὰ ἑῶν τῆς ὑμετέρας γαλιωτότης καὶ βίσεβείας καταπεμφθέντα ἡμῶν γραμμάτα, λίαν ὑψωμένη ἡ καρδία ἡμῶν, ἐποσώθη ἀγαλλιάσεως καὶ χαρᾶς ἐνεπλήσθη, ὅσῳ ἀνεξοπίνη γλώσσα εἰπεῖν ἐκ βίσεβεί. τοιαύτη γὰρ χαρὰ ἡμῶν ἀνέτειλε διὰ τῆς ὑμετέρας καλῶσεως, οἶδον ὅτι τῶν παροῦσιν γραμμάτων τῆς ἀπίστεως πλῆξιν ἐξῆλθεν. ὅτι δὲ τῶν ἐν τῇ βίσεβεί ὑμῶν καλῶσι ἐμφορομένων τῶν παροῦσιν γραμμάτων ἐν τῇ ὑμετέρα βασιλίῳ πόλει ἐνεκεν τῶν σεβασμιῶν

ANNO CHRISTI 313.
787.

εικόνων, ὅ ὅπως Ὁ παρθεβασιλυκό-
τες ὑμῶν κατέσρεψαν, ἔ ἐν ἀπίμια καὶ
ἕβρει κατέστηκαν ἑαυτοῦν ἔ αὐτάς· εἶδε
μὴ λογιθεῖν αὐτοῖς ἡ ἀμφοῖα ἐκείνη·
κρεῖττον ἢ ἢ ἢ αὐτοῖς μὴ ἐμβαλεῖν
χεῖρας αὐτῶν εἰς τὴν ἐκκλησίαν· ὅ π
πᾶς ὁ λαὸς ὁ ὢν ἐν τοῖς ἀνατολικοῖς
μέρεσιν ἐπληθήθησαν, ἔ ἐν τῇ ἰδίᾳ βου-
λήσῃ, ὡς ἔδοξε ἐκάστῳ, ἐχρησάτο αὐ-
τῆς, ἕως οὗ ὁ θεὸς ἠγάρεν ὑμᾶς βασι-
λῶν, ἔ ἐν ἐν ἁληθείᾳ ἡτοιμάσας τὴν
δόξαν αὐτῶν, ἔ τὰ παραδοθέντα παρὰ
τῆς ἀγίων ἀποστόλων ἔ πάντων διδα-
σκαλῶν κρατεῖν, καὶ πᾶν τὰς σεβα-
σμίας εἰκόνας, τὰς διὰ τῆς αἰοίας τῆς
ἀρεσκῶν κατενεχθείσας. ὁρῶν δὲ
διὰ τῆς ἀσεβοῦς ὑμῶν κελύσεως ἄ-
ρόντες τὸ δόγμα ὑμῶν ἐν τοῖς τοῖς, τῶ
παντοδυναμῶν θεῶ ὑπερβυζάντιοι
ὑπερ τῆς ὑμετέρου κράτους, δόξαν καὶ
δυναστεῖαν ἀπέπεμφαν. ποδο δὲ
ἐν πληροφορεῖα καὶ πάση βεβαιώσῃ ἔ-
σω εἶδη ἡ θεοπαροβλήτος ὑμῶν βα-
σιλεία, ὅ π τὸ μέγα ἔργον ποδο, ὃ ἐπε-
χρησάτε, εἰ τελειωθῆ διὰ τῆς μεσιτείας
ὑμῶν, ἔ ἀποκαταστάθῃ ἡ δόξα ὀρθο-
δόξια ἐν τοῖς μέρεσιν αὐτοῖς, καὶ σα-
δῶσιν ἀσεβασμια εἰκόνες ἐν τῇ δό-
ξα αὐτῶν ἀποκαταστάσῃ, μέποχοι
ἡγήσαθε τῆ ἐν δία τῇ λήξει πάλαι
βασιλέως κυροῦ Κωνσταντίνου, καὶ τῆς
* κυρας Ἐλένης, τῆς ἡ ὀρθοδόξον πίσιν
πρωνοσάντων ἔ βεβαιωσάντων, * καὶ
ἔ τῆ πλέον τὴν ἀγίαν μητέρα ὑμῶν
καθολικῶν ἔ Ρωμαικῶν καὶ πνδ-
μαικῶν ἐκκλησίαν ὑψωσάντων, καὶ
μετ' ἐκείνοις πάλιν τῶ ὀρθοδόξως παρ-
θεβασιλυκότων ὑμῶν καὶ κρατησάν-
των. καὶ οὕτως ἀναδχρήσεται καὶ
orthodoxis imperatoribus, utpote caput omnium ecclesiarum, vene-

les imagines, qualiter qui ante
vos regnauerunt, eas destruxe-
runt, & in inhonestate atque
iniuria posuerunt. Vtinam non
illis imputetur: melius enim il-
lis fuisset non mittere manus eo-
rum in ecclesiam: & quia omnis
populus qui est in orientalibus
partibus, errauerunt, & pro
sua voluntate vsi sunt illis, vs-
quequo Deus erexit vos re-
gnare, qui in veritate quaeritis
gloriam eius, & quae tradita
sunt a sanctorum apostolorum
& omnium simul sanctorum
magisterio tenere. quas referan-
tes, & venerabiles imagines ad
vestrum piissimum imperium
laudabiliter exaratas reperien-
tes, atque haereticorum abii-
cientes vesaniam, seu in diuinæ
examinationis iudicio princi-
pum, qui manus miserunt in
ecclesiam, iaculum deputantes,
vestram a Deo promotam in
triumphis imperialem poten-
tiam infontem esse ab eorum sa-
uitia prorsus credimus. Vnde
omnipotentis Dei clementiam
exorantes, referimus grates sine
fine, tenentesque ea quae vestra
sanxit & coepit serenitas perfi-
cere, constantes estote. Quod si
perseuerantes permanseritis in
ea, quam coepistis, orthodoxa
fide; & per vos in partibus illis in
pristino statu erectae fuerint sa-
cræ ac venerandæ imagines,
sicut piæ memoriæ dominum
Constantinum imperatorem &
beatam Helenam, qui fidem or-
thodoxam promulgauerunt, at-
que sanctam catholicam & apo-
stolicam spiritualem matrem
vestram Romanam ecclesiam
exaltauerunt, & cum ceteris

* L. μακα-
ρίαι
* L. ἡ τὴν
ἀγίαν κα-
θολικὴν ἔ
πρωτοκλι-
τικὴν μη-
τέραν ὑμῶν
καθολικῶν
ἔ Ρωμαικῶν
καὶ πνδ-
μαικῶν ἐκ-
κλησίαν ὑψω-
σάντων, καὶ
μετ' ἐκεί-
νοις πάλιν
τῶ ὀρθοδόξως
παρθεβασι-
λυκότων ὑμῶν
καὶ κρατησάν-
των.

rati sunt, ita vestrum a Deo protectum clementissimum nomen nouum Constantinum, & nouam Helenam habentes, per quos in primordiis sancta catholica & apostolica ecclesia robur fidei sumpsit, & ad quorum instar vibrantissima, ac in toto orbe terrarum vestra opinatissima in triumphis imperialis fama laudabiliter diuulgatur. Magis autem si orthodoxæ fidei sequentes traditiones ecclesiæ beati Petri apostolorum principis amplexi fueritis censuram, & sicut antiquitus vestri prædecessores sancti imperatores egerunt, ita & vos eam honorifice venerantes, eius vicarium ex intimo dilexeritis corde; potiusque vestrum a Deo concessum imperium eorum secutum fuerit orthodoxam, secundum sanctam Romanam nostram ecclesiam, fidem. Ipse princeps apostolorum, cui a Domino Deo ligandi soluendique peccata in cælo & in terra potestas data est, crebro vobis protector existens, omnesque barbaras nationes sub vestris prosternens pedibus, vbique vos victores ostendat. Etenim eius insignia dignitatis sacra pandat auctoritas, quantaque veneratio eius summæ fedi exhibenda sit a fidelibus cunctis per orbem. Dominus enim eundem clauigerum regni cælorum cunctis præposuit principem; & hoc ab ipso honoratur priuilegio, quo ei clauis collatæ sunt regni cælorum. Iste itaque tam præcellso prælatus honore promeruit confiteri fidem, supra quam fundatur ecclesia Christi. Beatam confessionem beatitudo secuta est præmiorum, cuius prædicatione sancta vniuersalis illustrata est ecclesia, & ex ea ceteræ Dei ecclesiæ fidei documenta sumpserunt. Nam ipse princeps apostolorum beatus Petrus, qui apostolicæ fedi primitus præfedit, sui apostolatus principatum

ἡμετέρον βίσεβέσατον ἔ θεοδώρητον ὀνομα νέου Κωνσταντίνου ἔ νέας Ἐλένης, ἐν πάση τῇ οἰκουμένῃ ἐπαμνετώσ διαφημιζόμενον, δι' ὧν ἡ ἀγία καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ ἐκκλησία ἀνακαινίζεται καὶ μάλιστα ἐὰν τῇ ἀραδόσῃ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως τῆς ἐκκλησίας τῆ ἀγίου Πέτρου καὶ Παύλου τῶν κορυφαίων ἀποστόλων ἑξακολουθήσῃ, καὶ ἐναγκαλιστήσῃ βικέριον αὐτῶν, καὶ τῶν ἁγίων πνευματικῶν βασιλέων ἐπιμνησθῶν βικέριον αὐτῶν, ἔ ἡγάπησῃ ἑξ ὅλης τῆ καρδίας αὐτῶν. πμῆσι δὲ ἡμετέρον θεοδώρητον κράτος τῶν Ῥωμαϊκῶν ἀγιοπάτιων ἐκκλησιᾶν τῶν κορυφαίων ἀποστόλων, οἷς ἐδόθη ἑξουσία παρ' αὐτῶν τῶ θεοῦ λόγου λῦειν τε καὶ δεσιέειν ἀμάρτιας ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐν τῇ γῆ. καὶ γὰρ αὐτοὶ ὑπερασπασαὶ γρηύσονται τῶ ὑμετέρου κράτος, καὶ πάντα τὰ βαρβάρων ἔθνη τοῖς ἰσχύσιν ὑμῶν ὑποταγήσονται καὶ ὅπου αὐτῶν πορευθῶντε, νικηταὶ ὑμᾶς ἀναδείξουσιν. αὐτοὶ γὰρ ἁγιοὶ ἔ κορυφαῖοι τῶν ἀποστόλων, ἔ καθολικῶν ἔ ὀρθοδόξων πῶσιν ἐναρξάμενοι, ἐβραβεύσαντο ἐδεσμοδέσασαν ἑ αὐτῶν πῶσιν κρατεῖν πάντας τῶν μετ' αὐτῶν διαδόχοις μέλλοντας γίνεσθαι τῶν θεῶν αὐτῶν, ἔ ἐν αὐτῇ διαμένειν ἕως τῆς σῶτελείας. ἔ οὕτως κρατεῖ ἡ ἡμετέρα ἐκκλησία, ἔ ὑμᾶς τῶν ἀγίων χρασεκτῆρας αὐτῶν. ὅθεν καὶ ἕως τῆς σημερόν εἰσι περικεκοσμημένοι ἔ

Matth. 16.

ἐκ

ANNO
 CHRISTI
 787.

κεκαλωπιμένηαι αι εκκλησίαι ημῶν
 εν τῷ σεβασμιῶν εικόνων αὐτῶν, κα-
 τὰς καὶ ὁ μακαριώτατος ἔαγιώ-
 τατος πάππας Σίλβεςτρος μδρτυρεῖ
 εν δεξιῇ τῆ ὀρθοδοξίας ημῶν τῷ Χρι-
 στιανῶν, ὅτε ὁ εν δεξιῇ τῆ ληξεί παλαμ
 Κωνσταντῖνος ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν πῆλιν
 ἐπέστρεψεν. ημερας τῶν ἀφελθούσης,
 καὶ νυκτὸς ἡδὴ γυμνοῦρης, ἐπέστρεψε σιω-
 πῶν γυμνοῦ καὶ κομιωῦμου αὐτῶν, ἰδοὺ
 παρέστησαν αὐτῶν οἱ ἀγιοὶ δόκτολοιοι, ὅ, τε
 Πέτρος καὶ Παῦλος λέγοντες Ἰησοῦ ἐπέ-
 στρεψας βασιλεὺς νηπίων αἵματεχυ-
 σίδου γυμνοῦ καὶ τῆ νοσηματὸς οὐ
 ἔχης, ἰδοὺ ἀπεσάλημεν τῶν Χριστοῦ
 διωκῶν σοι σωτηρίαν. ἀκούσον γυνὴ τῆ
 νουθεσίας ημῶν, ἔ ποιήσον πάντα ὅσα
 ἐντελλομῆθα σοι. ἔ πέμψας μετὰ κα-
 λησον Σίλβεςτρον τῆ Ἰπποκοπον ἐκ-
 φυγόντα ἐκ σοῦ διὰ τῶν διωγμῶν ὃν ἔ-
 χης, ἔ σήμερον ὄντα ἐν τῷ ὄρει Σω-
 ρακτῆι κεκρυμμένον ἐν σπηλαίοις πε-
 τρεῶν μετὰ τῆ κλήρου αὐτῶν. αὐτὸς σοι πα-
 ρεσκήνῃσας κολυμβήθραν βίσεβείας,
 ἐν ἣ βαπτίσῃ σε, ἔ γυμνοῦται ἐν σοὶ ἵα-
 σις τῆς λέπρας ἔ πάντων τῶν νοσημα-
 των σου. καὶ τοῦτου τῆ ἀγαθοῦ γυμ-
 νοῦ εἰς σε, βίσεβας Ἰππῆστρεψον καὶ παν-
 τὸς τόπου τῶν Ρωμαίων ἐκκλησίας
 ἀνακαίνιθῶναι. σὺ δὲ ἑαυτὸν κατὰ-
 εσον, ἀποδέμνος πᾶσαν τὴν τῶν εἰδω-
 λων λατρείαν, ἔ δεῖ μόνω τῶν ἀληθι-
 νῶν προσκυνῆσον, ἔ καὶ τὸ δέλημα αὐτῶν
 πορθῶν. διεγερθεὶς δὲ ἐκ τῆ ὑπνου

Ex l. in e-
 p̄st̄as
 sine v̄ca-
 24

ac pastoralis curæ successoribus
 suis, qui in eius sacratissima sede
 perenniter fessuri sunt, dereli-
 quit; quibus & auctoritatis po-
 testatem, quemadmodum a saluatore nostro Domino Deo ei
 concessa est, & ipse quoque suis
 contulit ac tradidit diuino iuf-
 fu successoribus pontificibus,
 quorum traditione Christi sa-
 cram effigiem sanctæque eius
 genitricis, apostolorumque vel
 omnium sanctorum veneramur
 imagines. Ex eo enim quo Chri-
 sti Dei nostri ecclesiæ quietis &
 pacis apertæ sunt fores, hacten-
 usque depictæ ecclesiæ imagi-
 nibus sunt ornata, beato atque
 sanctissimo papa Siluestro te-
 stante. In ipsis enim exordiis
 Christianorum, cum ad fidem
 conuerteretur pius imperator
 Constantinus, sic legitur. Tran-
 acta die, nocturno regi facto si-
 lentio, somni tempus aduenit,
 & ecce adfuit sancti apostoli
 Petrus & Paulus dicentes: Quo-
 niam flagitiis tuis posuisti ter-
 minum, & effusionem innocen-
 tum sanguinis horruisti, missi
 sumus a Christo Iesu Domino
 dare tibi sanitatis recuperan-
 dæ consilium. Audi ergo mo-
 nita nostra, & fac omnia quæ-
 cumque indicabimus tibi. Sil-
 uester episcopus ciuitatis Ro-
 manæ ad montem Soractem,
 persecutiones tuas fugiens, in
 cauernis petrarum cum suis cle-
 ricis latebras fouet. hunc cum
 ad te adduxeris, ipse tibi pisci-

nam ostendet, in quam dum tertio merferit, omnis te valetudo defe-
 ret lepræ. Quod dum factum fuerit, hanc vicissitudinem saluatori
 tuo compensa, vt omnes iussu tuo per orbem totum Romanum ecc-
 lesiæ restaurentur. Tu autem in hac parte purifica te, vt relicta omni
 superstitione idolorum, Deum vnum, qui verus & solus est, adores &
 excolas, & ad eius voluntatem attingas. Exurgens itaque a somno

statim conuocat eos qui obseruabant palatium; & secundum tenorem somni sui misit ad montem Soractem, vbi sanctus Siluester in cuiusdam Christiani agro persecutionis causa cum suis clericis receptus, lectionibus & orationibus insistebat. At vbi a militibus se conuentum vidit, credidit se ad martyrii coronam euocari; & conuersus ad clerum omnem qui cum eo erat, dixit: Ecce nunc tempus acceptabile, ecce nunc dies salutis. Profectus itaque, vt dictum est, peruenit ad regem, cui nuntiatus cum tribus presbyteris & duobus diaconis introiuit. Ingressus dixit: Pax tibi & victoriæ de celo ministrentur. Quem cum rex alacri animo & vultu placidissimo suscepisset, omnia illi quæ facta, quæ dicta sunt, quæ etiam reuelata sunt, secundum textum superius comprehensum exposuit. Post finem vero narrationis suæ percunctabatur, qui essent isti dii Petrus & Paulus, qui illum visitarent ob causam salutis suæ, & eius latebras detexissent. Siluester respondit: Hi quidem dii non sunt, sed idonei serui Christi, & apostoli electi ab eo, & missi ad inuitationem gentium, vt credentes salutem consequantur. Cumque hæc & his similiter Augusto diceret papa, interrogare cœpit Augustus, vtrumnam istos apostolos haberet aliqua imago expressos, vt ex pictura disceret hos esse quos reuelatio docuerat. Tunc sanctus Siluester misso diacone imaginem apostolorum sibi exhiberi præcipit: quam imperator aspiciens, ingenti clamore cœpit dicere, ipsos esse quos viderat, nec debere iam differre per Spiritû sanctum fa-

παραχρημα συνήξε πάντας τῶν ἐπα-
λαπίου αὐτοῦ, καὶ τὸ σκοπὸν τῆς ἐνυπνίου
αὐτοῦ ἐξηγήσατο αὐτοῖς, καὶ βίβως ἀπέ-
σπλεν ἐν τῷ ὄρει Σωρακτι, ἐν ᾧ ἦν
ὁ ἀγιος Σιλβέστρος κεκρυμμένος
μὲν τῆς κλήρου αὐτοῦ, φραζῶν ἐν ἀνα-
γνώσει βίβλων. Ἐὶ δὲ κύνκλωθεν στρα-
τὴν ἐπιστάτα, εἶπε τῷ κλήρῳ αὐτοῦ· ἰδοὺ
νῦν καιρὸς βίβως δεικτέος, ἰδοὺ νῦν
ἡμέρα σωτηρίας. καὶ ἐξελέσθη ἐρρέ-
θη αὐτῷ παρὰ τοῦ στρατωτῆρος, ὅτι οὐ
ζητεῖται κεφαλῶν. Ἐὶ δὲ ἰδὼν παρὸς
τὴν βασιλεία μετὰ τριῶν πρεσβυτέ-
ρων καὶ δύο διακόνων, καὶ ἰδὼν αὐτὸν
εἶπεν· εἰρήνη σοι ὦ βασιλεὺς ἐμ τοῦ οὐ-
ρανοῦ ἀνάσσει, καὶ γῆς. ὁ οὐρανὸς βασιλεὺς
ἰλασθῆναι καὶ ἀπλῆ τῆ καρδία δε-
ξάμενος τῶν λόγων αὐτοῦ, πάντα ὅσα
ἀπεκαλύφθησαν αὐτῷ, ἐξηγήσατο τῷ
ἀγίῳ Σιλβέστρο. μὲν γὰρ αὐτῷ ἐξηγη-
σιν ἠεφώτισεν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς λέγων·
οὐκ εἶδον Γέζον Ἐ Παῦλον, ποῖοι θεοὶ εἰ-
σιν; ὁ δὲ ἀγιώτατος Σιλβέστρος δαποκρι-
θεὶς, εἶπεν αὐτῷ· οὗτοι μὲν θεοὶ ἐκ εἰσὶ,
δοῦλοι δὲ καὶ μαθηταὶ τυχελοισι ἔκ κურίε
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, οὐκ ἐξελέξατο εἰς
τὸ ἐπιστρέψαι πάντα τὰ ἔθνη πνεύειν
εἰς αὐτόν. ὁ δὲ ἀκούσας ταῦτα, πάλιν ἠ-
εφώτισεν αὐτὸν, εἰ ἄρα εἰσὶ ποτε αἱ
ἰσοελαὶ αὐτῶν. τότε ὁ ἀγιος Σιλβέστρος
Χρυσείας διάκονον, ἐπέστρεψεν αὐτῷ
ἐνέγκαι τὰς τῶν ἀγίων δαποσῶλων εἰκόνας.
αὐτὸς ἰδὼν ὁ βασιλεὺς μετὰ ἄλλων ἐμεγα-
λάσεν· οὗτοι εἰσιν οὐκ εἶδον ἐν ὄραμα-
τι, καὶ ἐκέει δυασισῶ· γρηῃδω κολυμ-
βήδρα τῆς σωτηρίας μου. καὶ γρη-
μῶς κολυμβήδρας, ἐβαπείσθη, καὶ
παραχρημα ἰδέθη. καὶ ἀναμνηθεὶς

ANNO
 CHRISTI
 787.

ἡ ἀγαθὸς οὐ ἔπαυεν ἀπὸ τῆς ἀρετῆς καὶ κει-
 νος ποιῆν ἐκκλησίας ἀνασηλῶν ἐν αὐ-
 ταῖς ταῖς αὐταῖς σεβασμίας εἰκόνας, εἰς
 σέβας ἔ ἀνάμνησιν τῆς ἐνανθρωπήσαν-
 τος κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ παι-
 των τῶν ἀγίων ὡς ἐπιστρέψαι * ὁ
 χριστιανισμὸν εἰς φῶς ἔ ἀλήθειαν καὶ
 πόδον τῆς θεϊκοῦ σεβασματός, καὶ ἀ-
 παλλαγῆναι πάντας ἐκ τῆς τῶν ἐθνῶν
 εἰδωλολατρίας καὶ δαιμόνων πλά-
 νης καὶ οὗτος ὁ ἀγιὸς Γρηγόριος ὁ
 διάδοχος τῶν ἀποστόλων ἐκήρυξε, τῆς
 πάντας ἀνθρώπους ἀρχαίμακτους καὶ
 μὴ διωκόμενους ἀναγνῶναι, θεωρεῖν
 ταῖς ἀγαθὰς ἰσορίας, καὶ δι' αὐ-
 τῶν ἀναγεῖναι πρὸς διδασκαλίαν καὶ ἀνά-
 μνησιν τῆς ἐνανθρώπου οἰκονομίας τῆς κυ-
 ρίου καὶ δεσπότου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
 στοῦ καὶ πάντες ὁ ὀρθόδοξοι ἔ χρι-
 στιανικῶτατοι βασιλεῖς αὐτοῖς πᾶσι τοῖς
 ἱερεῶσι καὶ ἐκλήμοις ἀνδράσι τοῖς θερα-
 πείοις ὁ θεὸς αἶμα πατρὶ τῶν χριστι-
 ανικῶτατων λαῶν, καὶ τῶν δεξιῶν πα-
 τέρων τῶν ἀγίων πατέρων ἔ ἐδέξαν-
 το, ἔ ἐμεθόπισαν, καὶ ἔχρισται αὐταῖς
 σεβασμίας εἰκόνας εἰς ἀνάμνησιν καὶ κα-
 τὰ τὴν καρδίαν, ἔ μέγχι τῆς παρόν-
 τος σέβονται αὐταῖς, ἔ ἐν τοῖς μέρεσι δὲ
 αὐτοῖς ἕως τῆς παπῆς Ἰωάννου ὀρθο-
 δόξως ἐσεβάσθησαν. ἀλλ' αὐτὸς ὁ παπῆς
 Ἰωάννης ὁ ἑσπολοῦ τῶν ἑλλήνων ἀ-
 σεβῶν κατέπεικεν ἐν τοῖς αὐτοῖς ταῖς ἱε-
 ραῖς εἰκόνας καὶ ἔκτοτε πλῆθὴ μεγά-
 λη ἐν τοῖς αὐτοῖς μέρεσι τῆς Γραμμάτιας
 νυξήθη, ἔ μέγα σκαῖδαλον ἐν ὅλοις τῶν
 κόσμῳ γέγονε. ἀλλ' οὐαὶ ἐμείνοισ, δι-
 οὖς τὰ σκαῖδαλα εἰς ὁ κόσμον εἰσήλ-
 θε, καὶ οὗτος αὐτὸς, ἡ ἀλήθεια, μὲν πρῶτον

etiam ostensionem piscinæ, quam
 istos promississe suæ salutī me-
 morabat. Ecce, ut præmissum
 est, sanctorum figuræ ab ipsis
 sanctis fidei nostræ rudimentis
 apud omnes fuerunt Christia-
 nos, atque in ecclesiis sancto-
 rum sacræ figuræ expressæ at-
 que depictæ hæctenus fuerunt:
 quatenus gentilitas pagano-
 rum, conspecta diuinæ scri-
 pturæ depicta historia, ab ido-
 lorum cultura & dæmonum
 simulacris ad verum Christiani-
 tatis lumen atque amoris Dei
 culturam verti deberet: sicut
 & præcipuus pater atque ido-
 neus prædicator beatus Gre-
 gorius huius apostolicæ sedis
 præsul ait, ut hi qui literas
 nesciunt, saltem in parietibus
 videndo legant, quæ legere
 in codicibus non valent. Ob
 hoc quippe sancti probatissi-
 mi patres ipsas imagines atque
 picturas diuinæ scripturæ & ge-
 sta sanctorum in ecclesiis depin-
 gi statuerunt, & cuncti ortho-
 doxi atque Christianissimi im-
 peratores, & omnes sacerdotes
 ac religiosi Dei famuli, atque v-
 niuersus Christianorum cœtus,
 sicut a primordio traditionem a
 sanctis patribus susceperunt, ead-
 em imagines atque picturas ob
 memoriam piæ compunctionis
 venerantes obseruauerunt, & in
 partibus illis vsque ad tempora
 proavi serenitatis vestræ ortho-
 doxe coluerunt. Sed ipse vester
 proauus, per quorundam im-
 piorum immisiones, eadem de-
 posuit sacras imagines; & ex hoc
 error magnus in ipsius Græ-
 ciæ partibus accreuit, & ingens
 deuenit. Sed væ illi per quem
 scandala in vniuersum mundum
 venerunt, sicut ipsa veritas testatur. *Matth. 18.*

Vnde magno dolore constri-
cti dominus Gregorius , atque
item Gregorius, beatissimi pon-
tifices qui illo tempore existe-
bant, eundem vestrae tranquil-
lissimæ pietatis proavum suis
apostolicis exarationum apici-
bus deprecati sunt, vt ab eadem
nouæ præsumptionis temerita-
te resipisceret, eandemque ima-
gines in pristino statu restitue-
ret. Sed nullo modo eorum sa-
luberrimis deprecationibus in-
clinatus est. Et postmodum do-
minus Zacharias, & Stephanus,
atq; Paulus, & item Stephanus,
prædecessores nostri sancti pon-
tifices, sapius auum & geni-
torem vestrae serenissimæ tran-
quillitatis pro statuendis ipsis
imaginibus sacris deprecati sūt:
simulq; & nostra pusillitas cum
magna humilitate vestram stu-
duit clementissimam imperia-
lem potentiam constanter pos-
tulare. Et demum subnixius
quæsumus, vt sicut a sanctis pa-
tribus & prædecessoribus no-
stris probatissimis pontificibus
fulcepimus, diuinæ historiae
scripturam in ecclesiis pro me-
moria piæ operationis & do-
ctrina imperitorum depingi-
mus, & sacram imaginem Do-
mini Dei & saluatoris nostri Ie-
su Christi secundum incarna-
tam eius humanam formam in
aula Dei constituimus, simul-
que & sanctæ eius genitricis,
atque beatorum apostolorum,
prophetarum, martyrum, & con-
fessorum, ob eorum amorem de-
signâtes veneramur; ita & vestra
clementissima imperialis potentia
partibus eiusdem Græciæ faci-
at vestrae orthodoxæ fidei coæquari; vt sicut scriptum est, *fiat vnus
grex & vnus ouile*: quia in vniuerso mundo, vbi Christianitas est,

ὅθεν ἐν μεγάλῃ θλίψι γέγονασι Γρη-
γόριος καὶ Γρηγόριος ὁ μακα-
ρώτατος δεξιερῆς τῆ καθ' ἡμᾶς Ρω-
μαϊκοῦ θρόνου, οἱ ἄνθρωποι ἐν τοῖς καιροῖς
ἐκείνοις ἦσαν, ἔπειτα π-
πον τῆς ὑμετέρας βίσεως χαλκῆς ἐ-
δυσώπησαν, ἵνα αἱ αὐταὶ σεβάσιμα εἰ-
κόνας ἐν τῇ ἰδίᾳ εἰσὶ δόξα καὶ τιμῇ
ἄλλ' οὐδαμῶς εἰς τὰς αὐτῶν σωτηριώ-
δους * δεήσεις ἐκλήθη. Ἐμὲ τὰ ὅλα ὁ κ-
εῖλος Ζαχαρίας, ἔπειτα Στέφανος, καὶ Παῦ-
λος, ἔπειτα Στέφανος, ἔπειτα π-
σάμφοι ἡμεῖς ἀγιώτατοι δεξιερῆς, ἔπει-
τα πάππων καὶ ἔπειτα πατέρα τῆς ὑμετέρας
βίσεως βασιλείας πρὸς τῆς δόξα-
τάσεως τῆς αὐτῶν ἱερῶν εἰκόνων ἐ-
δυσώπησαν. ὁμοίως δὲ καὶ ἡμετέρα
βίβλητα μετὰ μεγάλης ταπεινοφρο-
σύνης πρὸς ὑμᾶς βασιλείᾳ δυ-
σωπεῖ, ἵνα καθὼς ἐκ τῆς ἀγιωτάτων
τῆς πρὸς ἡμεῖς ἀγιωτάτων ἡμεῖς ἔδοκίμο-
τάτων δεξιερῶν ἐδέξαμεθα, ἐν ταῖς
ἐκκλησιαστικαῖς διαθήκαις τῆς ἰσοπέρας
ἀνασπλώσεως, καὶ πρὸς ἱερῶν εἰκό-
να τῆς κυρίου ἡμεῖς Ἰησοῦ Χριστοῦ κα-
τὰ πρὸς σαρκῶσιν τῆς αὐτῆς ἀνθρωπο-
μορφίας ἐν τῇ αὐτῇ τῆς θεοῦ κατιστή-
σεως, ἀμα καὶ τῆς ἀγίας αὐτῆς μη-
τρὸς, ἔπειτα ἀγιῶν καὶ μακαρίων ἀπο-
στόλων, πρὸς τῆς τε καὶ μαρτύρων,
καὶ ὁμολογητῶν, καὶ διὰ τῆς πόσον σε-
βάμεθα. λοιπὸν οὐκ καὶ ἡμετέρα
ἐπιμελεσάτη βασιλείᾳ διωασείᾳ ἐν
τοῖς μέρεσι τῆς αὐτῆς Γραμμάτις ποιῆ-
σαι κελύβη, καὶ πρὸς ὁρδοδόξον πίστιν
ἐξισώσῃ ἵνα, καθὼς γέγραπται, γλή-
ται μία ποιμνὴ καὶ εἰς ποιμνῶν ἐπειδὴ
ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ, ὅπου ὅστις ὁ χρι-

Ioan. 10.

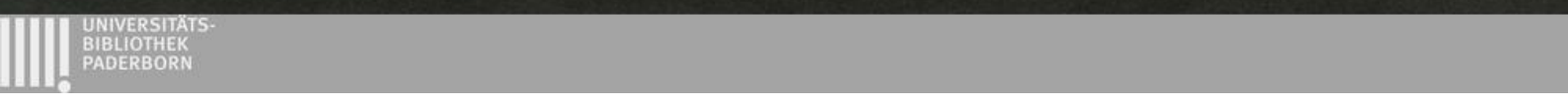
* ἢ. ἀπ.

ANNO
CHRISTI
787.

επισημῶς, αὐτὰν σεβάσμιαι εἰκό-
 νες παρὰ πάντων τῶν πιστοτέρων ἡμῶν
 τῶν ὅπως διὰ τῆς ὁρατοῦ χαρακτῆρος
 εἰς τὴν ἀόρατον θεότητα τῆς μεγαλειό-
 πτης αὐτῆς ἢ διανοία ἡμῶν ἀρπαγῆ
 πνευματικῆ τάξει κατὰ τὴν σάρκα,
 ἡ δὲ ἰσὺς τῆς θεοῦ διὰ τὴν ἡμετέραν
 σωτηρίαν δέξαται κατηξίωσε. Ἐ
 λυτρωτὴν ἡμῶν Ἐν τοῖς οὐρανοῖς
 ὑπαρχόντα προσκυώμεν, Ἐν τῶν
 πνεύματι δόξαζοντες αἰνώμεν. ὅτι κα-
 θὼς γέγραπται, ὁ θεὸς πνεύματός ἐστι· καὶ
 κατὰ πόστο δόξαζοντες πνευματικῶς
 προσκυώμεν τὴν αὐτῆς θεότητα. ἐπεὶ
 μὴ γίνονται ἡμῖν, ἵνα τὰς αὐτὰς εἰκόνας,
 καθὼς φλυαροδίπνες, θεοποιήσωμεν.
 ὁ γὰρ μὸχος Ἐ ὁ πόθος ἡμῶν, ὃν ἔχο-
 μεν, εἰς τὸ πόστον τῆς θεοῦ καὶ τῶν ἁ-
 γίων αὐτῶν ἐστι· καὶ καθὼς ἡ θεία γρα-
 φὴ ἡμῶν ἔχει, τὰς αὐτὰς εἰκόνας εἰς
 μνημόσυμῳ τῆς σεβάσμιαι ἡμῶν
 ἔχοντες, φυλάττοντες τὴν καθαρότητα
 τῆς πίστεως ἡμῶν. ἐπεὶ ὁ πλάσας Ἐ δι-
 μουργῶς ἡμῶν κύριος ὁ θεός, ὁ καὶ τὴν
 ἰδίαν εἰκόνα Ἐ ὁμοίωσεν ἐν τῆς ἕλης
 τῆς γῆς πλάσας Ἐ ἀνθρώπον, Ἐ φω-
 πίσας αὐτὸν, αὐτῆς οὐσίον κατέστησεν αὐ-
 τὸν· καὶ αὐτὸς ὁ πρῶτος ἀνθρώπος
 αὐτῆς οὐσίος ὑπαρχόν, θεία ἰσὺς ἐπι-
 σὴ πάντα τὰ ἐμύθη καὶ τὰ πετεινά
 τῆς οὐρανοῦ, καὶ πάντα τὰ κτήνη τῆς
 γῆς ἰδίους ὀνόμασι ἐκάλεσεν. ὁ δὲ Ἀ-
 βελ ἐκ τῆς πρῶτης γενεῆς τῆς ποιμνῆς
 αὐτῆς δῶρα προσήγαγεν ἰδίᾳ βου-
 λήσας κτελεῖ τῶν θεῶν. οὐ αἰαγι-
 νώσκοντες, ὅτι ἐπέβλεψε κύριος Ἐπὶ
 Ἀβελ Ἐ Ἐπὶ τοῖς δώροις αὐτῆς. εἶτα Ἐ
 ὁ Νῶε μὲν Ἐ κατακλυσμὸν ἰδίᾳ βου-
 λήσας κατακλύσας ὑστασῆσεν ἐκπ-
 Ἐ Noe post diluuii inundationem Ἐ ipse superna inspiratione suo ar-

ipsa sacrae imagines permanētes,
 ab omnibus fidelibus honoran-
 tur; vt per visibilem vultum ad
 inuisibilem diuinitatis maiesta-
 tem mens nostra rapiatur spiri-
 tuali affectu per contemplatio-
 nem figuratae imaginis secundū
 carnem, quam Filius Dei pro
 nostra salute suscipere dignatus
 est: eundem redemptorem nos-
 trum qui in cælis est, adore-
 mus, & in spiritu glorificantes
 collaudemus; quoniam iuxta vt
 scriptum est, *Deus spiritus est: Ioan. 4.*
 & ob hoc spiritualiter diuini-
 tatem eius adoramus. Nam ab-
 sit a nobis, vt ipsas imagines,
 (sicut quidam garrunt) deifi-
 cemus; sed affectum & dilectio-
 nem nostram, quam in Dei a-
 morem & sanctorum eius habe-
 mus, omni modo preferimus.
 Et * sicut diuinæ scripturæ li-
 bros, ipsas imagines ob memo-
 riam venerationis habemus, no-
 stræ fidei puritatem seruantes.
 Nam creator noster Dominus
 Deus, dum ad imaginem & si-
 militudinem suam de limo ter-
 ræ plasmasset hominem, sagaci-
 tatis industria illustrans, in pro-
 prio considerationis arbitrio
 eum constituit. Et ipse primus
 homo ex proprio arbitrio diui-
 na inspiratione cuncta animan-
 tia, & vniuersa volatilia cæli, &
 omnes bestias terræ propriis no-
 minibus appellauit, & in ipsa
 appellatione permittit animan-
 tia permanere. Etiam & Abel
 diuino ignitus Spiritu, de pri-
 mogenitis gregis sui munera ex
 proprio considerationis arbitrio
 Domino obtulit. Pro quo legi-
 mus, quod respexisset Deus ad
 Abel & ad munera eius. Porro
 Gen. 2.
 Gen. 4.
 Gen. 8.

bitrio propriæ adinventionis consideratione altare Domino ædificauit, & de cunctis pecoribus & volucris mundis holocausta super eodem altare Domino obtulit. Simili modo Abraham (sicut scriptum est) suo arbitrio altare ædificauit ad honorem & gloriam Dei qui apparuit ei. Sic Iacob fugiens Elau fratrem suum, dum in somnis angelos Dei ascendentes in caelum & descendentes per scalam, atque innixum ipsi scalæ locum sibi Dominum aspiceret, surgens protinus suo arbitrio tulit lapidem quem supponerat capiti suo, erexitque in titulum, fundens oleum desuper; appellauitque locum illum Bethel, dicens: *Non est hic aliud nisi domus Dei, & porta caeli.* Pro quo nequaquam omnipotēs Deus iratus est, quod lapidem illum erexit in titulum suo arbitrio & consideratione. Vnde post paululum in eadem historia Genesios fertur dictum illi fuisse: *Ego sum Deus Bethel, vbi vnixisti lapidem, & votum vouisti mihi. Ecce serenissimi domini filii magni principes, omnia quæ humana consideratione ad laudem Dei parantur, non sunt prohibenda, potius autem omnino creatori nostro Domino constat esse placabilia.* Nam idem ipse Iacob proprio demum arbitrio summatem virgæ filii sui Ioseph deosculatus est, fidei dilectione hoc agens, sicut beatus Paulus in epistola ad Hebræos testatur: non virgæ, sed tenenti eam honoris ac dilectionis exhibuit affectum. Sic & nos pro amore & dilectione quam apud Dominum & sanctos eius habemus, honorabiles eorum effigies imaginibus depingentes, non tabulis & coloribus ho-

σε, & ἐν πάντων τῶν κτιῶν & πετεινῶν καθάρσθ' ὡσεὶ Ἰσὴν τὸ αὐτὸ θυσιασθῆλον τῷ θεῷ προσήγαγεν. ὁμοίως καὶ Ἀβραάμ, καθὼς γέγραπται, ἰδίᾳ βουλήσθ' θυσιασθῆλον ἐποίησε πρὸς ἑλμυλὸν καὶ δόξαν τῆς θεοῦ, καθὼς ἐνεφανίσθη. καὶ ὁ Ἰακώβ δὲ φυγὼν ἐκ προσώπου τῆς ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ἐν ὕπνοις εἶδὼν ἀγγέλους τῆς θεοῦ εἶδεν ἀναβαίνοντας καὶ καταβαίνοντας διὰ κλίμακος, καὶ ἐπ' αὐτοῦ κύβητον λαλοῦντα πρὸς αὐτόν· καὶ αἰσθασί, ἰδίᾳ βουλήσθ' ἐπήρε λίθον ὃν εἶχε πρὸς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. & στήσας αὐτόν, & ἐκχέας ἑλαμον ἐπάνω αὐτοῦ, ἐπέλεισε τὸ πόνον Βαιθὴλ, λέγων· ἐκ ἐστὶν ἐστὶν π, εἰ μὴ οἶκος θεοῦ. πρὸ οὐ οὐδαμῶς ὁ θεὸς ὠργίσθη αὐτῷ, διότι λίθον ἔστησεν ἰδίᾳ βουλήσθ'. διὸ μὲν μικρόν τι τῆς ἰσορίας εἶπεν· ἐγὼ εἰμι θεὸς Βαιθὴλ, οὗ ἔχουσας λίθον, & πύξω μοι δίχλυ. καὶ γὰρ γαλιωτάτα τέκνα, μεγάλοι δερμητοὶ & ὀρθόδοξοι βασιλεῖς, πάντα ὅσα εἰς τὴν ἀνθρωπίνην καταπόνησιν πρὸς δόξαν θεοῦ ἀνήκοντα εἰσιν, δευσα γίνονται τῷ θεῷ. καὶ πάλιν ὁ αὐτὸς Ἰακώβ Ἰσὴν τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου αὐτοῦ προσεκύνησε, πῆσθ' ἂν ἀγάπης τοῦ ποιοῦσας. πρὸ τῆς καὶ ὁ μακάριος Γαῦλος ὁ δόξολογος ἐν τῇ πρὸς Ἑβραίοις Ἰπιστολῇ φησιν, ὅτι ἐπὶ τὴν ῥάβδον, ἡλλὰ τὸ κρατοῦντα αὐτῶν, ἐν δόξῃ ἀγάπης τοῦ ποιοῦσας, προσεκύνησεν. οὕτω τε καὶ ἡμεῖς κατὰ πόδον καὶ ἀγάπην τῶν πρὸς κύβητον & εἶδὼν ἀγγέλους ἐχρῆμ, εἶδὼν χερσικτήρας ἐν εἰκόσιν ἰσοροδῆμ. ἐκ ἐν σανίδι & χρώμασι τῶν π-

Gen. 28.

Hebr. 11.

ANNO
 CHRISTI
 787.

μιλῶ ἔργοντες, ἀλλ' ἐν αὐτοῖς, ὧν πλεὺν ὄνο-
 μασίαι εἰκόνες φέροισι. πάλιν δὲ
 διαζινώσκομεν πρόσταγμα τῷ Μωσῆ
 ἡμέτερον ἡρώδου λέγοντος ποιήσας
 ἱλασθῆλον ἐκ χειρῶν καθαρῶν δύο πη-

*L. d. π. ὁ
 ἰμῶτος

χῶν ἡ μήκος, ἑμίας ἡμίσεος πῆχους
 ἡ πλάτος, ἑ δύο χερουβίμ χυσοῦ ἑλα-
 τὰ, ἑ ἀμφοτέρων ἡ μεσθὴν ὀφθῆντα.
 ἑ μὲν μικρόν ἑ πρὸς τὸ μέγεθος ἑ μέγεθος,
 ὁ δὲ ὡς σοι, πρὸς τὸ καλύψαι τὴν κί-
 βωτόν, καὶ λαλήσω σοι ἄνωθεν ἑ ἱλα-
 σθῆλου, ποιήσεις μέσον τῶν χερουβίμ ἡ
 δύο, τῶν ὄντων ἐπάνω τῆς κίβωτοδ τῆ
 μέγεθος. ἀλλὰ ἑ ἐν βήλοισι, ἑ ἐν τῷ
 σκεπάσματι ἑ σκιδρώματος τῶν χερου-
 βίμ, ἑ ἔργον ὑφάρων ἐκ διαφόρων
 χρωμάτων ἡμέτερον προσέταξε. κα-
 τὰ οὐσίαι δὲ ἑ γαλιωτάτοι δασύται
 καὶ τέκνα, μεγάλοι δερμαῖοι, ὅπως ὁ
 παντοδύναμος κύριος καὶ θεὸς ἡμῶν μέ-
 στον τῶν χερουβίμ χροποίητων πυγα-
 νότων, ἡ ἑρσώπειας τῆ λαοδ λαλή-
 σαι κατηξίωσε. διὸ ἀδίστακτόν ὄντι, πάν-
 τα τὰ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆ θεοδ πρὸς
 ἑπαίνον καὶ ὑπερέπειαν τῆ οἴκου αὐτοῦ
 συσταθέντα, ἀγαθὰ καὶ σεβάσματα εἶναι γι-
 νώσκειται. προσδέναι δὲ ὄντι ἑ ποδοῖο,
 γαλιωτάτοι δασύται, πρὸς πλεὺν τῶν
 ἀπίστων πληροφροῦσαν, καὶ διόρθωσιν
 τῶν πεπλανημένων, ὅπως ὁ θεὸς τῷ θε-
 ραπονι αὐτοῦ Μωσῆ προσέταξεν, κα-
 τὰς ἐν τῇ βίβλω τῶν δευτερον ἀναγι-
 νώσκειται, διὰ τῶν λομῶν ἑ ἐπελθόν-
 τα αὐτοῖς, λέγων· ποιήσον ὄφιν, καὶ θέσ
 αὐτὸν εἰς σημεῖον· καὶ ὅστις κρουσθῆ, ἑ
 ἰδὴ αὐτὸν, ζήσεται. ἐποίησεν οὖν Μω-
 σῆς ὄφιν χαλκοῦ, καὶ ἔθετο αὐτὸν εἰς
 σημεῖον· ἑ πάντες οἱ κρουσθέντες ἑ θεω-
 ρουῶτες αὐτὸν, ἰώοντο. ὡ τῆς αἰσίας τῶν
 φρυαπομένων καὶ τῆς πίστεως καὶ θρη-

rem exhibemus, sed illis pro
 quorum honore consistunt.
 Rursumque legimus præcep-
 tum fuisse Moyfi a Domino
 Deo nostro, cum dicitur : *Fac* Exod. 37.
cies & propitiatorium de auro Exod. 25.
mundissimo, duorum cubitorum
& dimidii erit longitudo eius,
semis & cubiti latitudo. Duos
quoque cherubim aureos & pro-
ductiles facies ex utraque parte
oraculi. & post paululum ; ad Exod. 40.
cooperiendam arcam, in qua po-
nes testimonium, quod dabo tibi :
inde præcipiam & eloquar ad te ;
super propitiatorium scilicet,
ac medios cherubim, qui erant
super arcam testimonii. Sed &
in cortinis atque opertorio ta-
bernaculi cherubim textrino
opere diuersis coloribus fieri
præceptum est. Consideran-
dum quippe est, tranquillissimi
domini filii magni principes,
quod omnipotens Dominus nos-
ter inter eosdem cherubim
manu factos existentes, ob salu-
tem populi sui loqui dignatus
est. Pro quo dubium non est,
quod omnia quæ in ecclesiis
Dei ad laudem & decorem
ipsius constituta sunt, sancta ac
veneranda esse noscantur. E-
tiam hoc serenissimi filii adden-
dum est ad incredulorum satis-
factionem, & directionem er-
rantium, quod Deus famulo suo
Moyfi præcepit dicens (in libro
enim Numerorum ita legitur
contra pestem quæ in eos irruer-
at :) Fac serpentem, & pone eum Numer. 21.
pro signo : qui percussus aspexerit
eum, uiuet. Fecit ergo Moyses ser-
pentem aneum, & posuit pro si-
gno ; quem cum percussi aspicerent,
sanabantur. O infania fremen-
tium contra fidem & religio-

nem Christianam, ut asserant non colere aut venerari imagines, in quibus figuratae sunt saluatoris effigies, & eius genitricis, vel sanctorum, quorum virtute subsistit orbis, atque potitur humanum genus salute! Aenei serpentis inspectione credimus Israeliticum populum a calamitate iniecta liberari, & Christi Domini nostri & sanctorum effigies aspicientes atque venerantes dubitamus saluari? Absit tali nefariae temeritati cedere assensum. Patrum priscas sequamur traditiones, & ab eorum doctrina nulla declinemus ratione. At vero & Salomonem regem in templo quod aedificauit, cherubim ad gloriam Dei fecisse legimus, & diuersis coloribus idem adornauit templum. Ob hoc quippe nos & omnes orthodoxi ob confessionem fidei nostrae, & pulcritudinem domus Dei varietate colorum atque ornamentis picturarum exhibemus, quemadmodum Isaias propheta vaticinatus ait: In die illa erit altare Domini in medio terrae Aegypti, & titulus iuxta terminum eius Domini, eritque in signum & in testimonium Domino exercituum in terra Aegypti. Clamabunt etenim ad Dominum a facie tribulantis, & mittet eis saluatorem & propugnatores, qui liberet eos. sicut eximius prophetarum beatus Dauid cecinit dicens: Confessio & pulcritudo in conspectu eius: & idem ipse: Domine dilexi decorem domus tuae, & locum tabernaculi gloriae tuae. Et iterum aduentum redemptoris nostri atque incarnationem ipsius Filii Dei annuntians, magnopere vultum eius secundum humanitatis ipsius dispensationem adorari praemonuit, in-

σείας τῶν Χριστιανῶν ὅτι σωεῖσθαι οὐκ ἔστιν ἐπιθυμητὸν μὴ σέβειν καὶ τιμῶν τὰς εἰκόνας, ἐν αἷς ἰσοελαί εἰσι τῶν σωτῆρος ἡμῶν, ἡ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, ἡ πάντων τῶν ἁγίων, ὧν ἡ δυνάμις σωστικὴ ἡ σωζέτω δὲ ἀναστροφῆς πνεύματος. ἐὰν γὰρ ἡ Ἰσραηλὶτικὴ λαὸν πνεύματος διὰ τὸ ὄρασεως ἡ χαλκοῦ ὁ φέως σωζέσθαι, μὴ γὰρ οὕτως ἡμῶν διατάσσαι, μηδὲ δοτῆσαι ἐν τῆς παραδόσεως τῶν ἁγίων πατέρων, μηδὲ ἐν τῆς διαγωγῆς αὐτῶν ἐκκλησίαις. ἡ Σολομῶν ὁ βασιλεὺς ἐν τῶν ναῶν ὅτι ἐκτίσθη τῶν θεῶν, χερουβὶμ εἰς δόξαν θεοῦ ἐποίησε, καὶ ἐν διαφόρων χρωμάτων *κατεσθίασεν αὐτῶν. λοιπὸν δὲ ἡμεῖς ἡ πάντες ὁρθόδοξοι τιμῶν ὁμολογίαν τῆς πίστεως ἡμῶν, καὶ τιμῶν ὁρατότητα τῆς οἴκου τῆς θεοῦ ἐν διαφόρων χρωμάτων καὶ κοσμήσεως ζωγράφων ποιοῦμεν, ἐπεὶ καὶ Ησαΐας ὁ προφήτης εἶπεν· ἐν τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἔσται δυσιασθῆλον τῶν θεῶν ἐν μέσῳ τῆς γῆς Αἰγύπτου, καὶ στήλη ἡ γόμματα τῶν ὀρέων αὐτῆς· ἔσται εἰς σημεῖον ἡ εἰς μνησθῆλον κελῶν τῶν θεῶν ἐν γῆ Αἰγύπτου. βοήσοισι δὲ πρὸς κύριον ἀπὸ περσῶν θλιβόντων, καὶ δοτελεῖ αὐτοῖς σωτῆρα καὶ ὑπερμαχόν τὸν λυξυρῆμον αὐτοῖς. ἡ ὁ βασιλεὺς ὁ Δαβὶδ ὑμῶν λέγων· ὁμομολογήσεις καὶ ὁρατότης ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ πάλιν ὁ αὐτὸς κύριος ἡγάπησα διπρὲς πειδουοῦ σου, καὶ τόπον σκηνώματος δόξης σου. ἡ πάλιν τιμῶν ἔλεσον καὶ τιμῶν σαρκῶσιν τῆς ὑοῦ τῆς θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν διαγαλιζυρῆμος ὁ αὐτὸς, μετὰ λως τὸ πρῶτον αὐτὸ καὶ ἡ ἐνοσρκον αὐτὸ οἰκονομῆσαι πρῶτον αὐτοῦ ἐπέσθη, λέγων·

3. Reg. 6.

Isa. 19.

Psal. 95.

Psal. 25.

*L. α. κατεσθίασεν αὐτοῖς.

ANNO
CHRISTI
787.

λέγων· ὁξέζηστέ σε τὸ πρῶτον σου κύριε ζήτη-
 σω. καὶ πάλιν· τὸ πρῶτον σου λι-
 ταιβήσουσιν· ὅτι πλοῦσοι τῆ λαοῦ. καὶ
 πάλιν· ἐσημειώθη ἐφ' ἡμᾶς τὸ φῶς
 τῆ πρῶτου σου κύριε. ὅθεν ὁ ἅγιος
 Ἀύγουστίνος ὁ μέγας διδάσκαλος ἐν
 ταῖς νοουθεσίαις αὐτοῦ ἐφη· πῶς εἶ-
 κὼν θεοῦ, εἰ μὴ πρῶτον θεοῦ, ἐν ᾧ
 ἐσημειώθη ὁ λαὸς τῆ θεοῦ; ἐν τῷ με-
 ταξυ ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Νύσσης
 ἐπίσκοπος· ὅτι τῆ Ἀβραάμ λόγον
 συνεστήσατο, λέγων· εἶδον πλείους
 πλὴν ἐπιγραφῶν τῆ παύσης, ἔκ ἐκ ἀ-
 δακρυῆ παρηλθόν ἔργον τέχνης εἰς
 πρῶτον πρῶτον πρῶτον ἰσοείας. ἔκ τῶ
 λοιπὰ ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς αὐτοῦ τῆς εἰς
 τὰ ἀσμάτα τῆς ἀσμάτων, καθὼς ἡ
 γεγραμμένη διδαχὴ λέγει· ὅτι πῶς
 ὅτι παντελῶς ἐν διαφοροῖς βαφαῖς
 ἀναπληροῦσα πλὴν τῆς * ψυχῆς μιμη-
 σιν. ὁ γὰρ πρῶτος πλὴν εἰκόνα θεωρεῖν
 πλὴν ἐκ τῆς τέχνης διὰ χρωμάτων ἀνα-
 πληρουμένη σαφῆ, ἐκ ἐκ τῆς βα-
 φῆς πλὴν ὁμοιότητος φέρει, ἀλλὰ πρῶτος
 πλὴν θεωρεῖν τῆ πρῶτου ἀνά-
 γεται. ἐπεὶ καὶ ἐν τῇ ἐπιστολῇ τῆς ἀ-
 γίου Βασιλείου τῆ πρῶτος Ἰουλιανὸν
 παραβάτης ἐμφέρεται· καθὼς
 ἐκληρονομησάμεν ἐκ τῆ θεοῦ πλὴν ἡ-
 μετέραν ἀμεμπῆ πῶς τῆς Χρι-
 στιανῶν, ὁμολογῶ, καὶ ἐπομαι, καὶ
 πιστεύω εἰς ἕνα θεὸν παντοκράτορα,
 θεὸν πατέρα, θεὸν υἱὸν, θεὸν τὸ
 πνεῦμα τὸ ἅγιον· ἕνα θεὸν πάντα τὰ
 τελεῖ πρῶτον καὶ δοξαζῶ. ὁμο-
 λογῶ δὲ καὶ πλὴν τῆ ὑποστάσεως
 οἰκονομίᾳ· εἶτα καὶ πλὴν ἀγίου Μα-
 ρίας πλὴν καὶ σαρκὸς τεκοῦσα αὐ-
 τῆν, θεοτόκον ὁμολογῶ. δέχομαι δὲ

quiens : *Vultum tuum Domi- Psal. 26.*
ne requiram. Et post : *Vultum Psal. 44.*
tuum deprecabuntur omnes divi-
tes plebis. Et rursus : *Signatum est Psal. 4.*
super nos lumen vultus tui Do-
mine. Hinc & beatus Augusti-
 nus præcipuus pater & optimus
 doctor in suis admonitionum
 sermonibus ait : Quid est ima-
 go Dei, nisi vultus Dei, in quo
 signatus est populus Dei? Inter-
 ea & beatus Gregorius Nyssen-
 us episcopus inter plura quæ
 in sermone, quem de Abraham
 instituit, ita dixit : Vidi multo-
 ties conscriptionem imaginis
 passionis, & non sine lacrymis
 visionem præterii, opere artis
 ad faciem afferentis historiam.
 Et cetera de interpretatione e-
 ius in cantica canticorum, sic-
 ut conscripta doctrina dicit :
 Materia quædam est omnino in
 diuersis tincturis, quæ complet
 animantis imitationem. Qui e-
 nim ad imaginem conspicit ex
 eadem arte per colores comple-
 tam tabulam, non tincturis præ-
 fert contemplationem, sed ad
 visionem * depictam conspicit
 tantummodo, quam per colores
 magister demonstravit. In epi-
 stola beati Basilii ad Iulianum
 transgressorem missa refertur :
 Secundum id quod a Deo here-
 ditate possidemus nostram im-
 maculatam fidem Christiano-
 rum, confiteor, sequor, & cre-
 do in vnum Deum Patrem om-
 nipotentem, Deum Filium,
 Deum Spiritum sanctum; vnum
 Deum hæc tria adoro & glori-
 fico. Confiteor autem & Fi-
 lii incarnatam dispensationem,
 & Dei genitricem quæ secun-
 dum carnem cum genuit, san-
 ctam Mariam. Suscipio vero

* L. πῶς
ψυχῆς

* Gr. proto-
τυπῆς

& sanctos apostolos, prophetas, & martyres, qui ad Deum deprecationem faciunt; quia per eorum interuentionem propitius mihi efficitur misericordissimus Dominus, & remissionem mihi facinorum donat; pro quo & figuras imaginum eorum honoro, & adoro, & veneror specialiter: hoc enim traditum est a sanctis apostolis, nec est prohibendum. ac ideo in omnibus ecclesiis nostris eorum designamus historiam. Item eiusdem de sermone in sanctos quadraginta martyres: Nam & bellorum triumphos ac victorias & sermonum conscriptores multoties & pictores significant, quidam quidem verbo adornantes, quidam vero tabulis præfignantes; & multos utriusque ad virilitatem excitauerunt. Quæ enim sermo historiae per auditum depinxit, hæc conscripta filens admonitio per imitationem demonstrat. Item beati Ioannis archiepiscopi Constantinopolitani, qui & Chrysostomus, de parabola feminis: Indumentum imperiale si contumeliis affeceris, nonne ei qui induitur, contumelias irrogas? Nescis quia si quis imagini imperatoris iniuriam infert, ad ipsum imperatorem, id est, ad ipsum principalem & ad eius dignitatem refert iniuriam? Nescis quod si quis imagini quæ ex ligno & coloribus est, maledicit, non iudicatur veluti si contra inanimatum quiddam præsumptuose se gesserit, sed tamquam is qui contra imperatorem egerit? Dupliciter enim imperatori contumeliam infert. Et iterum de sermone eiusdem patris habito in quinta feria paschæ: Omnia facta sunt propter gloriam Dei & usum nostrum: nubes ad imbrium ministerium, terra ad fructuum abundantiam,

ἁγίους ἀποστόλους, προφήτας, ἡ μάρτυρας, ἁγίους θεῶν λιτανύοντας, ὅτι διὰ τῆς μεσιτείας αὐτῶν ἰλεώς μοι γίνετ' ὁ φιλαλήθερος θεός, ἡ πῶ ἀφῆσιν ἡμῶν ἀμάρτην δωρεΐται· διὸ ἔτις ἰσοελας ἡμῶν εἰκόνων αὐτῶν πῶ ἔτις προσκυῶ φανερός. ποδο γὰρ ἔτις ἐδὲν ἐν τῷ ἀγίῳ ἀποστόλων, ἔτις οὐ κωλύτον· ἀλλ' ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις ἡμῶν πῶ αὐτῶν ἀνασηλοδμήν ἰσοελας. πάλιν ἔτις τῷ ἀγίῳ, ἐν τῷ λόγῳ τῷ εἰς ἁγίους τεσσαρῶντα μάρτυρας· ἐπεὶ ἔτις πολέμων ἔτις νίκας ἔτις λογογράφοι πολλὰκις, ἔτις ζωγράφοι διασημαίνοισιν· ἔτις μὲν τῶν λόγων κοσμοῦντες, ἔτις δὲ τοῖς πῶναξιν ἐτιχαράζοντες· καὶ πολλοὺς πρὸς ἀνδραγαθίαν διηγάραν ἐκείνοι. ἀ γὰρ ὁ λόγος τῆς ἰσοελας ὑπέγραψε, πῶτα γραφῆσι σωπῶσα διὰ μιμήσεως δεινυσι. πάλιν δὲ ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἀγίου Ἰωάννου Ἐπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τῷ Χρυσόστομου, ἔτις πῶ ἔτις βολῶν τῷ σπύρου· ἐνδυμα βασιλικὸν ἐὰν ὑβρίσης, οὐχ ἔτις ἐνδυόμενον αὐτὸν ὑβρίσεις; * ἐν οἷδας, ὅτι ὅστις πῶ εἰκόνα πῶ ἐν ξύλου καὶ χρωμάτων λοιδορεῖ, οὐχ ὡς πρὸς ἀψυγῶν τολμήσεις κρίνεται, ἀλλὰ ἔτις τῷ βασιλέως; διαπῶς γὰρ τῷ βασιλεῖ προσφῆρει πῶ ὑβρίει. ἔτις πάλιν ἐν τῷ λόγῳ τῷ αὐτῷ πατρὸς, ἔτις εἰς πῶ ἀγίου πέμπτη τῆς παραλίας· πῶτα ἐγλύοντο εἰς δόξαν θεοῦ, εἰς χεῖσαν δὲ ἡμετέραν· νέφη πρὸς πῶ τῷ ὑποδο διακονίαν, ἡ γὰρ πρὸς καρποφορίαν πλήθους, θάλασσα

* ἐν οἷδας, ἐπὶ ὅστις εἰκόνη ἢ βασιλέως ἔτις προσφῆρει πῶ ὑβρίει· τῶτα δὲ πῶ ἔτις αὐτῷ ἐπιφῆρει πῶ ὑβρίει;

ANNO
CHRISTI
787.

* L. π. α. β. γ.

* α. β. γ. δ. ε. ζ. η. θ. ι. κ. λ. μ. ν. ξ. ο. π. ρ. σ. τ. υ. φ. χ. ψ. ω. α. β. γ. δ. ε. ζ. η. θ. ι. κ. λ. μ. ν. ξ. ο. π. ρ. σ. τ. υ. φ. χ. ψ. ω.

τῶν πλεόντων ἀφθονος πάντα δουλεύ-
 σι * θεῶν, μᾶλλον δὲ τῇ εἰκόνι τῆς θεοῦ.
 οὐδὲ γὰρ ὅτε βασιλικοὶ χειρακτῆρες ἔ-
 εἰκόνες ἐν ταῖς πόλεσιν εἰσφέρονται, ἔ-
 ἀπαντῶσιν ἀρχόντες καὶ λαοὶ μετὰ ἐ-
 παίνων, πλὴν σανίδα τιμῶσιν, ἢ πλὴν κη-
 ρόχρον γραφῶν, ἀλλὰ πλὴν ἰσοεἰκὼν
 πλὴν βασιλικῶν· οὕτως καὶ ἡ κτίσις οὐ
 τὸ εἶδος εἶδεν ἑαυτῆς, ἀλλὰ πλὴν οὐ-
 ρανίᾳ ἰσοεἰκὼν ἀλαβείται. Ομοίως δὲ
 καὶ τὰ μακαρίου Κυρίλλου ἐκ τῆς
 εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον ἀγιῶν διαγέ-
 λιον ἐρμηνείας προσφέρουμι * λέγον-
 τες· ὡς γραφὴ γὰρ ἡ πίστις (τὸ) ἐν μορ-
 φῇ τῆς θεοῦ ὑπαρχόντα λόγον, ὡς καὶ
 ἡ τῆς ζωῆς ἡμῶν λύτρωσις προσελω-
 χθη τῷ θεῷ, πλὴν καθ' ἡμᾶς ὁμοίωσιν
 ὑποδοῖς, καὶ γυμνῶν ἀνθρώπων. καὶ
 πάλιν ὁ αὐτὸς μετὰ μικρόν· εἰκόνων ἡ-
 μῖν ἀποπληρῶσι χεῖρας αἱ παραβολαί,
 τῆς σηματοδοτῶν τὸ δυνάμει οἰκείως
 ἔσφραξις ἡμῶν, ἔσφραξις ἀφ' ἧς χεῖρας
 ὑποβάλλουσαι, ἔτι ἐν ἰσχυαῖς ἐννοί-
 ας ἀφανῶς ἔχοντα πλὴν θεοῦ πάλιν
 τῆς ἀγίου Αἰθανασίου ἐπισκόπου
 Ἀλεξανδρείας πρὸς τῆς ἐκκλησιαστικῆς
 σεως τῆς κωλύου, οὐ ἢ δὲ γὰρ ἰκανῶς
 μὲν ἐκ πολλῶν ὀλίγα λαβόντες ἐξ ἑαυ-
 τῶν. ἐπειτα· ἔτι πάλιν ἐν ζύλοις
 γραφοῦντα, μορφῆς ἀφελθούσης ἐκ
 ἑξῆς ῥύπου, πάλιν ἀνακαῖον (τὸ) αὐ-
 τὸν ἀναλαβείναι ἔτι ἐνώσει, οὐ πνός
 ὅστις ἡ μορφή, τῆς ἀνακαίνισται διω-
 δῶν εἰκόνα ἐν τῇ αὐτῇ ὕλῃ καὶ σοι-
 χείᾳ· διὰ γὰρ πλὴν αὐτῆς μορφῶν καὶ ἡ
 ὕλη, ὅπου καὶ γράφεται, οὐ καταβάλλ-
 λεται, ἀλλ' ἐν αὐτῇ συνιστρεῖται. καὶ
 ἔτι πάλιν τῆς μακαρίου Ἀμβροσίου
 πρὸς Γραπακὸν (τὸ) βασιλεῖα, ἐκ τῆς
 τρίτου βιβλίου, κεφαλῆου ἐνάτου·

mare nauigantibus absque in-
 uidia est: omnia famulantur ho-
 mini, magis autem imagini
 Dei. neque enim quando im-
 periales vultus & imagines in
 ciuitates introducuntur, & ob-
 uiant iudices & plebes cum lau-
 dibus, tabulam honorant, vel
 supereffusam cera scripturam,
 sed figuram imperatoris. Sic
 & creatura non terrenam spe-
 ciem honorat, sed caelestem
 ipsam figuram reueretur. Si-
 militer & beati Cyrilli ex in-
 terpretatione sancti euangelii
 secundum Matthæum sermo-
 nem proferimus: Depingit en-
 nim fides quod in forma Dei
 existit verbum, sicut & nostræ
 vitæ redemptio oblata est Deo,
 secundum nos carne indutus,
 & factus homo. Et idem ipse
 post pauca: Imaginum nobis
 explent opus parabola, signi-
 ficantes virtutem; ac si oculo-
 rum adhibitione, & palpatu
 manus fuggerant etiam ea quæ
 in exilibus cogitationibus inui-
 sibiliter habent contemplatio-
 nem. Item sancti Athanasii e-
 piscopi Alexandriae de humana-
 tione Domini, cuius initium
 est: Sufficenter quidem de mul-
 tis pauca fumentes, intimaui-
 mus. & post: Et ipsa quæ scri-
 buntur in lignis, abolita forma
 per exteriores sordes, iterum id-
 ipsum necesse est in omnibus re-
 sumere & vnire, cuius est forma,
 vt renouari possit imago in ea-
 dem materia & elemento. * Per
 eandem enim formam & ma-
 teria, vbi & conscribitur, non
 deiicitur, sed in ea ipsa configu-
 ratur: & cetera. Item beati Am-
 brosii ad Gratianum imperato-
 rem ex libro tertio, capite nono:

Concil. Tom. 19.

* Q ij

* Gr. Pro-
pter

Numquidnam quando & deitatem & carnem adoramus, diuidimus Christum? aut quando in ipso & Dei imaginem & crucem adoramus, diuidimus eum? Absit. Item sancti Epiphanii Constantiæ Cypri: Numquid enim & imperator pro eo quod habet imaginem, duo sunt imperatores: non sane; sed imperator vnus est etiam cum imagine. Item sancti episcopi Stephani Bostron de imagine sanctorum: De imaginibus vero sanctorum confitemur, quoniam omne opus quod fit in Dei nomine, bonum est & sanctum: aliud enim est imago, & aliud simulacrum, id est, statunculus. Quando enim Deus Adam plasmavit, id est, condidit, dicebat: *Faciamus hominem ad imaginem & similitudinem nostram.* Et fecit hominem ad imaginem Dei. Numquid enim quia imago Dei est homo, ideo simulacrum, id est, idolorum cultura est & impietas? Nequaquam fiat. Si enim Adam imago dæmonum esset, abiectus utique & inacceptabilis esset. Sed quia imago Dei est, honorabilis & acceptabilis est. Omnis enim imago in nomine Domini, aut angelorum, aut prophetarum, aut apostolorum, aut martyrum, aut iustorum facta, sancta est. Non enim lignum adoratur, sed id quod in ligno conspicitur & memoratur, honorificatur. Omnes enim nos adoramus principes, & salutamus, licet peccatores sint. Cur ergo non debemus adorare sanctos Dei seruos, & in memoriam eorum constituere & erigere imagines eorum, ne obliuioni tradantur?

Gen. 1.

τί γάρ; μή ποτε ἐ τὴν θεότητα ἐ τὴν σαρκὰ αὐτῶν προσκυνοῦντες, μετέλλομεν ὅτι Χριστὸν; ἢ ὅτε ἐν αὐτῶν τῶν θεῶν εἰκόνα κὲν ὅτι σαυρὸν προσκυνοῦμεν, μετέλλομεν αὐτόν; μή γήνοιο. πάλιν τῶν ἀγίου Επιφανίου Κωνσταντίας τῆς Κύπρου· μή γάρ εἰ βασιλεὺς ἔχει εἰκόνα, δύο εἰσὶ βασιλεῖς; οὐ μὲν οὖν ὁ βασιλεὺς εἰς ὅτι ἐ μὲν τῆς εἰκότος. πάλιν τῶν ἀγίου Στεφανίου Ἀπισκόπου Βόστρον· οἱ ἄλλοι δὲ πρὸς τῶν εἰκόνων τῶν ἀγίων ὁμοιωσάντων, ὅτι πᾶν ἔργον τὸ γινόμενον ἐν ὀνόματι τῶν θεῶν, ἀγαθὸν ὅτι κὲν ἀγίων. ἄλλο γάρ ὅτι εἰκὼν, ἐ ἄλλο ἀγαλμα, τοῦτέστι ζωδίου. ὅτε γὰρ ὁ θεὸς ὅτι Ἀδάμ ἐπλασε, τοῦτέστι ἐδημιούργησεν, ἔλεγε· ποιήσωμεν αὐτοῦ εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν ἡμῶν. ἐ ἐποίησεν αὐτοῦ εἰκόνα ἐν εἰκόνι θεοῦ. τί γάρ; ὅτι εἰκὼν θεοῦ ὅτι ἀνθρώπος, ἀγαλμα ὅτι, τοῦτέστι εἰδωλολατρεία κὲν ἀσέβεια; μηδαμῶς γήνοιο. εἰ ὁ Ἀδάμ εἰκὼν δαιμόνων ἦν, ἐκβεβλημένος δὲ τῶν καὶ ἀπεστέκετο. ἄλλ' ὅτι εἰκὼν θεοῦ ὅτι, τεπημιμῶς ὅτι κὲν ἀπεστέκετο. πᾶσα γὰρ εἰκὼν ἐν ὀνόματι κυρίου, ἢ τῶν ἀγγέλων, ἢ προσφητῶν, ἢ ἀποστόλων, ἢ μάρτυρων, ἢ δικαίων γινόμενη, ἀγία ὅτι ἐστίν. οὐ γὰρ τὸ ξύλον προσκυνοῦται, ἀλλ' αὐτὸ τὸ ἐν τῷ ξύλῳ θεωρεῖται κὲν μνημονεύεται πᾶσαι. πάντες γὰρ ἡμεῖς προσκυνοῦμεν τῶν ἀρχόντας, καὶ ἀσαστοῦμεθα, εἰ καὶ ἀνθρώποι εἰσὶ· διὰ τί λοιπὸν ἐκ ὀφείλομεν προσκυνῆσαι τῶν ἀγίους τῶν θεῶν δούλους, καὶ εἰς μνημόσυνον αὐτῶν συστήσαι καὶ ἐρείραι τὰς εἰκόνας αὐτῶν, ἵνα μὴ λησθησῶσιν; ἀλλὰ λέγεις, ὅτι αὐτοὶ ὁ θεὸς προσκυνεῖται χροποῖντα ἀ- Sed dicis, quia ipse Deus interdixit

ANNO
 CHRISTI
 787.

πηγῶν. εἶπε ὁ Ἰουδαῖος, πὶ ὅτι
 τὸ ἐπάνω τῆς γῆς μὴ οὐ χροποῖτον
 μέλα τὸ ποιηθῆναι ὑπὸ τοῦ θεοῦ; πὶ λοι-
 πόν; ἢ κίβωτος τοῦ θεοῦ ἢ ἐν τῆς ὑλης
 Σεθίμου κλιθεῖσα ἔκατασκευασθεῖσα,
 ἐκ ἐστὶ χροποῖτον; καὶ τὸ θυσιαστή-
 ριον, καὶ τὸ ἱερατεῖον, καὶ ἡ σά-
 μαννα, ὅπου ἴω τὸ μάννα, καὶ ἡ σφα-
 λή, καὶ ἡ λυχνία, καὶ τὸ σκηνώ-
 μα τὸ ἐνδοτῆρ καὶ τὸ ἔξωτῆρ, ἐκ
 εἰσὶν ἔξ' ἔργων χροποῖτον ἀνθρώπων, ἀπὸ
 Σολομῶν ἐποίησε; καὶ ἵνα πὶ ἀγία τῆρ
 ἀγίων καλουῦται, ὑπαρῶντα χρο-
 ποῖτον; πὶ γὰρ; τὰ χροποῖτον, καὶ τὰ
 ἔξ' ἀπὸ ἑργῶν κίβωτος τοῦ θυσιαστηρίου
 ἐκ ἦσαν ζωὰ ἔκοντες τῆρ ἀγγέλων,
 ἔργα χροποῖτον ἀνθρώπων; καὶ πῶς ἐκ
 ἐκτίθενται; ὅτι δὲ διὰ πρῶτον
 θεοῦ εἰκόνες ἐκτίθεντο τῆρ ἀγγέ-
 λων, ἀγία εἰσι, καὶ ταῦτα ζωὰ ἦ-
 σαν. καὶ τῆρ τὰ εἰδωλα τῆρ ἐθνῶν, ὅ-
 τι εἰκόνες δαιμόνων ἦσαν, ὁ θεὸς κατέ-
 βαλε ἔκατέρηκεν αὐτά. ἡμεῖς ὅτι πρὸς
 μνημόσυνον τῆρ ἀγίων εἰκόνες ποιοῦ-
 μεν, ἡγοῦν Αβραάμ, Μωσῆος, Η-
 λίου, Ησαΐου, Ζαχαρίου, καὶ τῆρ λοι-
 πῶν προφητῶν, ἀποστόλων, καὶ μαρ-
 τυρῶν ἀγίων τῆρ διὰ τὸ κέριον σω-
 τῆρ ἐκτίθενται. ἵνα πᾶς ὁ θεωρῶν αὐτοὺς ἐν
 εἰκόνι μνησκηται αὐτῶν, ἔδξ' ἀληθῆ
 κέριον τὸ δξ' ἀσάντα αὐτοὺς. πρέπει
 τῆρ αὐτοὺς τιμὴ καὶ προσκυῖσις, καὶ
 ἀναπέδαι τα ἡμέτερα πρὸς αὐτῶν
 καὶ πῶς δικαιοσύνη αὐτῶν. ἵνα πάν-
 τες ἔκτερωῦντες αὐτῶν ἀπέσωσι
 καὶ αὐτοὶ μνησκηται γνέσθαι τῆρ προ-
 ξείας αὐτῶν. ποία γὰρ ὅτιν ἢ τῆρ προ-
 σκυῖσεως τιμὴ, εἰ μὴ μόνον κατὰ
 καὶ ἡμεῖς ἀμάρτωλοι προσκυνοῦ-
 μεν καὶ ἀσπάζομεθα ἀλλήλοις καὶ ἑ-

adorare manufacta. Dic itaque
 o Iudæ, quid est super terram,
 quod non sit manufactum, cum
 a Deo sit factum? Numquid arca
 Dei, quæ ex lignis Sethim fabri-
 cata atque constructa fuit, ma-
 nufacta non est? & altare, & pro-
 pitatorium, & urna in qua erat
 manna, & mensa, & candelabrum,
 & tabernaculum interius
 & exterius, non fuerunt ex ho-
 minum operibus manuum, quæ
 Salomon fecit? Et cur sancta
 sanctorum vocantur, manufa-
 cta existentia? Numquid cheru-
 bim & senarum alarum anima-
 lia, quæ in circuitu altaris erant,
 non fuerunt imagines angelo-
 rum, opus manuum hominum?
 & quomodo non abiiciuntur?
 quia vero per præceptum Dei
 imagines factæ sunt angelorum,
 sanctæ sunt; & hæc animalia
 erant. Etenim idola gentium,
 quia imagines fuerunt dæmo-
 num, Deus deposuit & con-
 demnavit ea. Nos autem ad
 memoriam sanctorum imagi-
 nes facimus, Abrahæ videlicet,
 Moyfi, Eliæ, Isaïæ, Zachariæ
 & reliquorum prophetarum,
 apostolorum, & martyrum san-
 ctorum, qui propter Domi-
 num interempti sunt; vt om-
 nes qui vident eos in imagine,
 memorentur eorum, & glorifi-
 cent Dominum qui glorifica-
 vit eos. Decet enim eos honor
 & adoratio, & commendatio
 nostra secundum iustitiam eo-
 rum; vt omnes qui vident eos,
 festinent & ipsi imitatores effi-
 ci actionis eorum. Qualis enim
 est adorationis honoratio, nisi
 tantum quemadmodum & nos
 peccatores adoramus & saluta-
 mus alterutrum per honorem

& dilectionem ? Ita & imaginem Domini nostri non aliter adoramus & glorificamus & contremiscimus , quia imago est similitudinis eius , & in ea ipse depictus est. Ergo quicumque pii sunt , & bonum quidem agunt , & sanctorum memores sunt , nec prohibent benefacientes , nec scandalizant eos qui honorant sanctos & feruos Dei , quin potius memorantur eorum , mercedem bonam ex bona operatione percipient. Impii vero secundum quod cogitauerunt , habebunt defolationem inhonorationis , pro eo quod illud quod erat iustum , neglexerint , & a Deo recesserint. Propter memoriam enim sanctorum imagines pinguntur , adorantur , & honorantur , sicut feruorum Dei , & pro nobis diuinitatem deprecantium. Dignum enim est commemorari prepositorum nostrorum , & gratias referre Deo. De sermone beati Hieronymi presbyteri Hierosolymitani : Etenim sicut permisit Deus adorare omnem gentem manufacta , Iudæos autem * tabulas , quas dolauit Moyses , & duos cherubim aureos : sic & nobis Christianis donauit crucem & bonarum operationum imagines pingere & adorare , venerari , & demonstrare opus nostrum. Itaque hæc ipsa , piissimi ac tranquillissimi domini & filii , prædicta testimonia sanctorum patrum transiuimus breuiter : sed & diuinæ scripturæ noui veterisque testamenti testatur historia de diuini cultus obseruatione , quod ad laudem Dei in ecclesiis in memoriam piæ operationis Dei nu-

* Gr. add. voluit ,

μιλώ κὶ ἀγάπῃσιν ; οὕτω γὰρ ὁ κύριον ἡμῶν ἐκ ἄλλως προσκυνοῦμεν, δόξαζοντες μὲν τοῖς ἱερομένοις εἰκῶν δὲ ὅτι ὁμοιώσεως αὐτοῦ, ὅτι ἐν αὐτῇ ἐγράφη. ἀσεβεῖς δὲ ὁ ἀγαθὸν μὴ προσήκοντες, μήτε τῶν ἀγίων μνημονεύοντες, μὴ καλλέπτωσαν τὸν καλοποιουῦντα, μηδὲ σκανδαλιζέτωσαν τοὺς πρῆβιτας τοὺς ἀγίους κὶ δούλους τοῦ θεοῦ, κὶ μνημονεύοντες αὐτῶν. μισθὸν γὰρ ἀγαθὸν τῆς καλῆς προσέξεως λήψονται· οἱ δὲ ἀσεβεῖς, κατὰ τὴν διελογίαν τοῦ θεοῦ, ἐξοισι τὸ κατέλιπον τῆς ἀπμίας, κατὰ τὴν δικαίου ἡμέλησαν, ὁποσάντες ἀπὸ τοῦ θεοῦ. διὰ δὲ τὸ μνημόσων τῶν ἀγίων εἰκόνες γράφονται, ἔπρῆβιται, κὶ προσκυνοῦνται, ὡς δούλων τοῦ θεοῦ, καὶ ἕως ἡμῶν τῶν θεοπέλα λιτανεύοντων καὶ δυσωποῦντων. ἀξίον δὲ ὅτι μνημονῶν τῶν ἡγουμένων ἡμῶν, κὶ ἀγαθῶν προσφέρῃν τῶν θεῶν. Ἐκ τῆς λόγου τοῦ μακαρίου Ἱεροσύμου πρεσβυτέρου Ἱεροσολύμων καὶ γὰρ ὡς σωεχάρησεν ὁ θεὸς προσκυνοῦν πᾶν ἔθνος τὰ χρυσοῦντα, Ἰουδαίους δὲ τὰς πλάκας ἐκείνας βόδιον, αὐτὸν ἐλατόμωσεν ὁ Μωϋσῆς, καὶ τὰ δύο χερουβίμ τὰ χρυσοῦντα οὕτως ἔπρῆβι τῶν χερουβίμοις ἐδωρήσατο τὸν σαρῶν ἔπρῆβι ἀγαθῶν ἔργων τὰς εἰκόνες γράφειν ἔπρῆβι προσκυνοῦν, καὶ δεῖξαι τὸ ἔργον ἡμῶν. λοιπὸν ταύτας αὐτὰς, ὡσεὶ βέβαιον ἔπρῆβι γαλιωτάτοι διασώπει καὶ τέκνα, τὰς προσειρημίας χηρῶν τῶν ἀγίων πατέρων παρὲν ἡμῶν βραχέως· ἀλλὰ κὶ τῆς θείας γραφῆς τῆς παραλαμῆς ἔπρῆβι διαθήκης ἡ ἰσοελα μῆρυρεῖ παρὲν τῆς παρὰφυλακῆς τοῦ θεοῦ σεβάσματος, ὅτι τὰ πρὸς ἔπρῆβι τῶν θεῶν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις εἰς μνημόσων τῆς βίσεως ἔργασίας τῆς τοῦ θεοῦ

ANNO CHRISTI 787.

* L. αβι ρ σισ. γ. ι. ε. ζ. αβζ ρ σιλαι

Ἐπιβίος καθιστάμενα, εἰς κατὰ πλὴν
ᾤραδοσαν τῆν ἁγίων πατέρων * ᾠδὴν
* L. αβι ρ σισ. γ. ι. ε. ζ. αβζ ρ σιλαι
συστάσεως τῆν ἱερῶν εἰκόνων, καὶ τῆς
θείας γραφῆς ἐν ζωγραφίᾳ ἰσαρ-
χοῦσης, καὶ δὲ ἐν αὐτῇ τῇ δόξολικῇ
ἀναφορᾷ τῇ θεοκυροῦτω γαλιῶν τῆς
ἡμετέρας διωασείας μὲτ' πάσης ταπει-
νώσεως καὶ εἰλικρινοῦς καρδίας ἐπέ-
τηδευόμενοι ἀναγαγεῖν. ὅθεν ἔτας ἐκ
διαφόρων ἑξ ὑδοκιμωτάτων πατέρων
λεητομερῶς ὑποπείρας, ἵ τὰς αὐτὰς
ἱεράς εἰκόνας συσπαιάντων, τηρητέον ὅστι,
καὶ δὲ ἐν ταῖς βίβλοις αὐτῶν ἐν ἑλισκο-
μῶν, καὶ τῇ ἡμετέρᾳ ἑπιμενείᾳ βα-
σιλείᾳ ἐπέτηδευόμενοι ἀναγαγεῖν. δι-
σωπῶ δὲ μὲτ' μεγάλου πόθου καρδίας
πλὴν ἡμετέραν παρόπιτα, καὶ ὡς παρὸν
γονυπετῆν, ἔ τῶν ἡμετέροις ἵχνεσι κυ-
λινοδύμενοι ἱκετεύω, καὶ ἐνώπιον τῆς
θεοῦ ᾤρακαλῶ καὶ ὀρκίζω, τὰς αὐτὰς
ἱεράς εἰκόνας ἐν αὐτῇ τῇ θεοφυλάκτῳ
καὶ βασιλείᾳ πόλει, ἔ ἐν τοῖς ἀμφο-
τήροις μέρεσι τῆς Γραμίας, εἰς πλὴν ᾤρ-
χαίαν βράσιν συστήσαι καὶ σπελεῖσαι κε-
λεύσαστε, φυλάττοντες πλὴν ᾤραδοσαν
ταύτης τῆς ἡμετέρας ἱεροτάτης ἑξ ἁγίω-
πάτης ἐκκλησίας, ἔ δόξορίθοντες καὶ
βδελυστόμωροι τῆν ἀσεβῶν ἀίρετικῶν
πλὴν δόξοπιτα. * ἵνα ταῦτ' αὐτῶν πλὴν ἡμε-
τέρων ἁγίων καθολικῶν καὶ δόξολι-
κῶν Ρωμαϊκῶν ἐκκλησιῶν πλὴν * ἀκα-
τάλητον ἐναλίξιπασθε.

tu constituta sunt secundum
traditionem sanctorum patrum.
sed & de statu sacrarum imagi-
num etiam a divina scriptura
historia satis promulgata sunt;
quemadmodum in huius apo-
stolicae suggestionis serie a Deo
corroboratae serenitati vestrae
potentiae cum omni humilitate
& sinceritate cordis studuimus
intimare. Vnde & quod in di-
uersis & probabilibus patrum
testimoniis, qui ipsas sacras ima-
gines statuerunt, subtiliter vi-
deri potest, sicut in eorum libris
reperimus, vestrae clementissi-
mae potentiae fore studuimus in-
timandum; deprecantes cum
magna cordis dilectione man-
fuetissimam vestram clemen-
tiam, & tamquam praesentiali-
ter humo prostratus, & vestris
Deo directis vestigiis prouolu-
tus quaeso, & coram Deo depo-
sco & adiuro, vt easdem sacra-
tissimas imagines in ipsa a Deo
conseruata regia vrbe & ceteris
Graeciae partibus in pristinum
statum restituere & confirmare
iubeatis, obseruantes traditio-
nem huius sacrosanctae nostrae
Romanae ecclesiae, abiicientes
ac respuentes iniquorum atque
haereticorum calliditates: vt in
huius nostrae sanctae catholicae
& apostolicae ac irreprehensibi-
lis Romanae ecclesiae vlnis fulci-
piani.

* L. ἵνα ὑ-
μαῖς αὐτοῖς ἡ
ἡμετέρας ἀ-
γία καθολ.
καὶ δόξο.
Ρωμαϊκῆ
ἐκκλησίας ἡ
ἀποστολικῆς
καὶ ἀκατά-
λητον
* L. αβι ρ σισ.
ιλαι

Τοῖς ἐντευξομένοις.

Μέχρι ποδὲ Φησιν Αναστάσι ὁ πῆς ἁγίας τῆν Ρωμαίων ἐκκλησίας
βιβλιοφύλαξ, ὁ καὶ πλὴν παροδοσαν ἐφερμωώσεως σωδοδν, καὶ ᾠδὴ
που ἑδῶν χροῖνος ἐμείους ἀκμάσεως. καὶ τῆν πλὴν ὀγδδύω πλὴν καὶ Φωπού
γέρονε σωδοδν. ἐν τῇ βίβλω τῆν Γραμῶν ᾠδέχεται ἡ ὀπισολη ἑξ πάπα.
ἑξ γὰρ, Φησι, πλὴν καὶ τα πατριαρχίς ἐκ λαϊκοῦ ἐκεχροτόνητο Ταρξ-
σιος ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ ἐμελλε δημοσία ὑπὸ τῆ δόξολικῶδ θεοῦ

ἐλεῖν ἡμῶν, ἀπλογίας λαβῶν τοῖς αἰρετικοῖς διδόναι, ὡς ἐπιλήψιμῳ
 καὶ μομφῆς ἀξίῳ. ἐκινδυνῶν δὲ παρὰ τοῦτο διακωλυθῆναι ἢ τῆς
 συνόδου, ἐν ἣ Ἐραστοῦ πατριῶ, ὠφέλεια· ἐδόξε τοῖς Γραικοῖς παρα-
 σωπηθῆναι ὅσα φέρεται τῆς ἐκ λαϊκῶν χροτονίας, καὶ τῆς οἰκουμηνικοῦ
 πωροσηροῦ, ἢ παρὰ κανόνας ἀπενέμετο τῷ Κωνσταντινουπόλεως πα-
 τριάρχῃ, κατ' ἐπιλήψιν ἐμφέρεται ἐν τῇ ἐπιστολῇ τῆς πάπας· καὶ ταῦτα
 μήτ' ἀναγνωθῆναι ἐπὶ τῆς συνόδου, μήτ' ὅλως τοῖς περὶ αὐτὸν ἐγγρα-
 φῶναι. καὶ οὕτως ἡ ἐπιστολὴ φειδόμεν ἐστὶ ὅτι φερμυλῶδες, φρενθη-
 κας τε καὶ ἄποκοπῆς, καὶ καθόλου ἐναλλαγῆς πέπονθεν ἀξιολόγοις. φρα-
 σὴ δὲ π παρατετολμῆσαι καὶ τῇ πρὸς Ἐραστοῦν ἔσθ' αὐτῶν πάπας ἐπι-
 στολῇ, πολλῶν δὴ τοῦ χρησίων παρελλείψα, ὁ αὐτὸς μὲν φρενῆ Ἀναστάσιου.

Anast. verb.
 Ab hinc us-
 que ad finem
 huius epistola
 codex Gre-
 cui nō habet.
 Greci nam-
 que, quia eo-
 dem tempo-
 re ex laicis
 fuerat Con-
 stantinopoli
 patriarcha
 factus, ne
 publice ab
 apostolica
 sede argui vi-
 deretur, et
 adversus eū
 tamquam re-
 prehensione
 dignum, he-
 reticis repu-
 gnandi occa-
 sio praberetur,
 ac per
 hoc Synodi
 cui intererat,
 utilitas ex-
 cluderetur:
 ea que sine
 de nos fa-
 cienda latio-
 rum promo-
 tione, siue de
 ceterarum
 presumptionum
 redargutionibus
 subsequuntur,
 in Syno-
 do hac nec
 recitari, nec
 actū instrū-
 passū sunt.
 Præter hæc
 que Anastasi-
 sius annota-
 vit, animad-
 vertendum
 est etiam,

Si vero impossibile est hæreticorum vesania, pro incre-
 dultitate ipsorum, ipsas sacras ac venerandas imagines sine
 Synodi actione in pristino erigere ac confirmare statu, &
 nostros sacerdotes pro huiuscemodi pia operatione ve-
 stra cupit serenissima imperialis potentia accersire, sicut
 in vestris fertur imperialibus iussionibus: in primis pseu-
 dosyllogum illud, quod sine apostolica sede enormiter &
 irrationabiliter nequiterque contra sanctorum venerabi-
 lium patrum traditionem de sacris imaginibus actum est,
 anathematizetur presentibus missis nostris: & tunc, sicut
 antiquitus mos extitit, iureiurando vestra piissima ac tran-
 quillissima potestas vna cum domina Augusta piissimi im-
 perii vestri genitrice, seu eiusdem regie vrbis patriarcha,
 nec non & cuncto senatu, corporale tribuentes sacramen-
 tum, verbum commonitorium, sicut antiquitus, pia sacra
 nobis dirigere vestra dignetur imperialis potestas: quia non est apud vos partis cuiuslibet fauor aut defen-
 sio, sed æqualitatem vtrisque partibus conferuabitis, nul-
 latenus necessitatem facientes in quocumque capitulo
 eis qui a nobis diriguntur quoquomodo, sed & omni ho-
 nore cum munificentia competenti & susceptione dignos
 eos habebitis. Et si quidem vtrique conuenerint, ecce
 bene: si autem minime conuenerint, iterum cum omni
 humanitate eos ad nos dirigere satagetis; quia dudum ibi-
 dem pro zelo fidei ac sanctarum imaginum religiosi viri
 ac Dei famuli directi, in exilio missi sunt, & bonæ confes-
 sionis huius mundi finierunt vitam. Porro & hoc vestrum
 a Deo coronatum ac piissimum poscimus imperium: vt si
 veram

ANNO
CHRISTI
787.

veram & orthodoxam sanctæ catholicæ ac apostolicæ ecclesiæ Romanæ nitimini amplecti fidem, sicut antiquitus ab orthodoxis imperatoribus, seu a ceteris Christianis fidelibus oblata atque concessa sunt patrimonia beati Petri apostolorum principis, fautoris vestri, in integrum nobis restituere dignemini pro luminariorum concinnationibus eidem Dei ecclesiæ, atq; alimoniis pauperum. Imo & consecrationes archiepiscoporum, seu episcoporum, sicut olitana constat traditio, nostræ diœcesis existentes penitus canonicè sanctæ Romanæ nostræ restituantur ecclesiæ, vt nequaquam schisma inter concordiam perseverare valeat sacerdotum, sed sicut in vestra serenissima iussione exaratum est: Confundatur omne zizanium male plantatum, & Domini & saluatoris nostri Iesu Christi verbum impleatur: Quoniam *portæ inferi non præualebunt aduersus eam.* Matth. 16. & rursus: *Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo ecclesiam meam; & tibi dabo claves regni cælorum, & quodcumque ligaueris super terram, erit ligatum & in cælis; & quodcumque solueris super terram, erit solutum & in cælis.* Cuius sedes in toto orbe terrarum primatu fungens, caput omnium Dei ecclesiarum constituta est. Et quemadmodum beatus Petrus apostolus per Domini præceptum regens ecclesiam, nihilo minus * subsequenter & tenuit semper & retinet principatum. Quod præceptum vniuersalis ecclesiæ nullam magis oportet exequi sedem, quam primam, quæ vnquamque Synodum & sua auctoritate confirmat, & continuata moderatione custodit. Et valde mirati sumus, quod in vestris imperialibus iussis pro patriarcha regiæ vrbs, scilicet Tarasio, directis, vniuersalem ibidem eum reperimus exaratum: sed vtrum per imperitiam, aut schisma vel hæresim iniquorum scriptum est, ignoramus: sed deinceps suademus vestræ clementissimæ imperialique potentia, vt minime in suarum exarationum serie vniuersalis describatur; quia contra sanctorum Canonum instituta, seu sanctorum patrum traditionum decreta esse videtur. In secundo enim ordine, si non per sanctæ nostræ catholicæ & apostolicæ ecclesiæ auctoritatem (sicut in omnibus patet) nunquam valuit nomen habere; quod nimirum si vniuersalis super prælatam sibi sanctam Romanam ecclesiam, quæ est caput omnium

hanc epistolam Hadriani Græce redactam non satis respondere epistole Latinæ, quæ hic refert Anastasius.

* subsequens

Dei ecclesiarum, describatur, tamquam sanctarum Synodorum rebellem atque hæreticum manifestare se certum est. Quia si vniuersalis est, etiam ecclesiæ nostræ sedis primatum habere dignoscitur, quod ridiculum omnibus fidelibus Christianis apparet: quia in toto orbe terrarum ab ipso redemptore mundi beato Petro apostolo principatus ac potestas data est; & per eundem apostolum, cuius vel immeriti vices gerimus, sancta catholica & apostolica Romana ecclesia vsque hæctenus & in æuum tenet principatum, ac potestatis auctoritatem: quatenus (quod non credimus) si quispiam eum vniuersalem nuncupauerit, vel assensum tribuerit, sciat se orthodoxæ fidei esse alienum, & nostræ sanctæ catholicæ & apostolicæ ecclesiæ rebellem. Ipse enim Tarasius regis vrbis patriarcha misit nobis synodicam, priscam adimplens consuetudinem: quam suscipientes, & liquidius indagantes, & de confessione tam rectæ fidei eius, quam dogmatum sanctarum sex Synodorum & venerandarum imaginum, ouantes, nimis iterum turbati ac conturbati sumus, quia ex laicorum ordine & imperialibus obsequiis deputatus, repente patriarchatus culmen adeptus est; & apocaligus contra sanctorum Canonum censuram factus est patriarcha: & quod dicere pudet, & graue tacere est, qui regendi adhuc & docendi sunt, doctores nec erubescunt videri, nec metuunt ducatum animarum impudenter assumere, quibus via in omnibus ignota doctoris est; quo vel ipsi gradiantur, ignari sunt. Quod quam prauum, quamve sit temerarium, sæculari ordine & disciplina monstratur. Nam dum dux exercitus non nisi labore & sollicitudine expertus eligitur, quales animarum duces esse possint, qui in episcopatus culmen immatura cupiunt festinatione conscendere? Huius saltem rei comparatione considerent, & aggredi repente inexpertos labores abstineant: quippe qui non didicerint quod docent. Vnde canonica instituit censura, nequaquam ex laico ad sacerdotium repente transire. Et nisi per eius fidelem concursum pro sanctarum imaginum erectione, in eius consecratione assensum omni modo tribuere nequiuimus. Et ideo domini rerum a Deo coronati magni principes & serenissimi imperatores petimus, & obnixè iterum deprecamur a Deo il-

ANNO
 CHRISTI
 787.

lustratam clementiam vestram, & per omnipotentem Deum qui vos regnare præcepit, & imperialis culminis apicem vobis conscendere iussit, pietatem vestram, vt dictum est, coniuramus, vt pio intuitu vestras clementissimas aures nostræ humillimæ deprecationi inclinare iubeatis, ipsasque sacratissimas imagines in pristino gradu constituere; * & omnes Christiani in vniuerso mundo ^{*f. vt omnes} exultent, & magno latentur gaudio. Nam cum talis iniquum erroris scandalum, quod in ipsis Græciæ partibus irrepserit, abolitum fuerit, & Deo annuente ipsæ venerandæ imagines in pristino statu restitutæ fuerint, erit magna lætitia dilatata per vniuersum orbem terrarum, & nunc super omnes barbaras nationes, beato Petro principe apostolorum vobiscum comitante, eritis in triumphis imperantes victores; sicut filius & spiritualis compater noster dominus Carolus rex Francorum & Longobardorum, ac patricius Romanorum, nostris obtemperans monitis, atque adimplens in omnibus voluntates, omnis Hespericæ occidentæque partis barbaras nationes sub suis prosternens conculcauit pedibus, omnipotentatum illarum domans, & suo subiiciens regno adunauit. Vnde per sua laboriosa certamina eidem Dei apostoli ecclesiæ ob nimium amorem plura dona perpetuo obtulit possidenda, tam prouincias, quam ciuitates, seu castra & cetera territoria, imo & patrimonia quæ a perfida Longobardorum gente detinebantur, brachio forti eidem Dei apostolo restituit, cuius & iure esse dignoscebantur. Sed & aurum atque argentum quotidie pro luminariorum concinnatione, seu alimoniis pauperum, non desinit offerendo; quatenus eius regalis memoria non derelinquatur in sæculum sæculi. Idcirco nimium diligentes ac venerantes vestrum a Deo concessum imperium, magnopere suggerentes quæsumus, vt præsentium transuectores, videlicet Petrum dilectissimum nostrum archipresbyterum, seu Petrum abbatem atque presbyterum venerabilis monasterii sancti Sabbæ, hilari mente & vultu placidissimo suscipiens, sospites iterum ad nos remeare disponere iubeat vestra serenissima imperialis clementia: vt dum de vestra orthodoxa fide, qua cœpistis, nos reddiderint certiores, nosq; ex hoc de vestro proposito læti efficiētes, altis-

Psal. 19.

Proverb. 8.

simas Domino Deo nostro referre studeamus laudes, diuinam pro immensa piissimæ serenitatis vestræ latiticia exorantes clementiam, atq; consona cum Propheta inquierentes: Domine saluos fac inuictissimos nostros principes & magnos imperatores, & exaudi nos in quacumque die te deprecantes pro eis inuocauerimus. Ipse enim rerum opifex & arbiter Dominus Deus noster, in cuius manu omnia regna consistunt mundi, per quem etiam reges regnant, & principes imperant, & potentes quæ pietatis sunt clementer cuncta modigerando disponunt, vestræ piæ serenitatis mellifluis cordibus inspirare dignetur ad exaudiendas nostras humillimas preces, & restituendum in pristino statu sacras imagines: tribuatque vobis, intercedentibus beatissimis apostolorum principibus Petro & Paulo, longæua ac prospera & felicia tempora, & cum maxima corporis sospitate, atque animæ salute, imperialis potentia sceptris vos perfrui faciat. Et sicut terræ summæ potentia gloriâ vobis concessit, & cælorum quoque regna vobis per infinita sæcula largiri possidenda dignetur. Data VII. Kalendas Nouembris, indictione nona.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Ipsi vos acceptis a papaliteris his, detulistis eas ad pios imperatores nostros?

Petrus & Petrus Deo amabiles presbyteri, & locum tenentes Hadriani sanctissimi papæ Romani, dixerunt: Nos ipsi accepimus ab apostolico patre nostro huiuscemodi literas, & detulimus eas ad pios dominos.

Ioannes magnificentissimus logotheta dixit: Hæc nouerunt & honorabilissimi Siculi, Deo amabilis Theodorus Catanensium episcopus, & qui cum eo est reuerendissimus diaconus Epiphanius, qui locum tenet archiepiscopi Sardinia. Ambo enim per iussionem piorum imperatorum nostrorum profecti

Ταρχσι ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· αὐτοὶ ἡμεῖς λαβόντες παρὰ τοῦ ἀγιωτάτου πάπα τὰ χρῆματα πάντα, ἀπεκομίσαμεν πρὸς τοὺς ὡσεύεις βασιλεῖς ἡμῶν;

Πέτρος καὶ Πέτρος ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτεροι, καὶ τὸν ἐπέχοντες Ἀδριανὸς τῆς ἀγιωτάτου πάπα Ρώμης, εἶπον· ἡμεῖς αὐτοὶ λαβόντες παρὰ τοῦ ἀποστολικοῦ ἡμῶν πατρὸς τὰ ποιῶντα χρῆματα ἡγάγημεν πρὸς τοὺς ὡσεύεις δεσπότης.

Ἰωάννης ὁ μεγαλοπρεπέστατος λογοθέτης εἶπε· πάντα ἴσασιν ἔτι ἡμῶν τῶν Σικελῶν, ὅ, τε θεοφιλέστατος Θεόδωρος ὁ Κατανέων Ἐπίσκοπος, ἔτι οὐκ αὐτὸς ὡσεύεστατος διάκονος Ἐπιφάνιος, ὁ τὸν ἐπέχων τῶν δεχόμενον Σαρδινίας. ἀμφότεροι γὰρ καὶ κέλυσιν τῶν ὡσεύων βασιλέων ἡμῶν ἀφί-

ANNO
CHRISTI
787.

κοντο εις Ρωμην στω πω βλαβερατω
δοκριασιν ελω τ' αγωτα του ημης πα-
τριαρχου.

Θεοδωρος ο θεοφιλεστατος επσκο-
πος Κατανης εως μεσον ειπεν· της βι-
σοις βασιλειας κελ βισασης δια ημιας
κελ βισεως αιτης, δοτοςελωαι (Φ) στω
εμοι δοδλον της υμεσφας αγωσινης
Λεοντα (Φ) θεοφιλεστατον πρεσβυτηρον,
μτ' ε ημιου γραμματος τ' πανιερου
μου δεσποτου· ο σεβων τω αγωσινω
ημης, ο της κατ' εμε Σικελων εσφ-
χιας στρατηγος απεσφλε με εις Ρωμην
μτ' βισεβοις κελ βισεως ημης ορθοδξων
βασιλεων ημης, και απελδοντων ημης,
τω πισιν της βισεβοις βασιλειας αυτων
και ορθοδξίαν ανηγαγαμην.

Και ο μακαριωτατος παπας ακου-
σας ειπεν· οπ' επη ημης ημεσων της βα-
σιλειας αυτων ει γρηνηται ποδο, μεγα-
λωαι εχθ' ο θεος τ' βισεβη βασιλειω
αυτων εσφ' τα εμπροθεν βασιλειας.
ενπεδεν ε τω αιαγωδισαν διαφο-
ραν εσταπεσφλε προς εδν βισεβεσα-
του βασιλεις ημης μτ' ημης γραμμα-
των ημης προς τω υμεσφαν αγωσητα,
ε ημης πορεκαδεζομδμων αυτ' ποποτη-
ρητημ.

Κοσμας διακονος, νοταριος ε κου-
βουκλεισιος ειπε· και ετερε απεσαλη-
σαν γραμματα παρα τ' αγωτατου
παπα της πρεσβυτηφας Ρωμης προς
Ταρεσιον (Φ) αγωτατον ε οικουμρι-
κον ημης πατριαρχην, και ως κελ βις
η αγια ομνηγυεις ημης ησφει πυτων.

Η αγια σωδοδος ειπεν· αναγνωσκεδω.

Κοσμας ο πορεσηρημδμος διακονος, νοταριος ε κουβουκλεισιος αιεγνω.

sunt Romam cum reuerendissi-
mo apocrifario sanctissimi pa-
triarchæ nostri.

Theodorus Deo amabilis e-
piscopus Catanæ dixit : Pio im-
perio iubente per honorabiles
iussiones suas, mittere Leonem
Dei cultorem presbyterum, qui
vna mecum est feruus vestræ
sanctitatis, simul cum preciosa
epistola sacratissimi domini mei:
ille qui colit sanctitatem ve-
stram, Sicularum scilicet meæ
prouinciæ * magistratus misit
me Romam cum pia iussione
orthodoxorum imperatorum
nostrorum, Qui abeuntes, pii
imperii eorum fidem & ortho-
doxiam denuntiauiimus.

Et beatissimus papa audiens
dixit : Quia si in diebus imperii
eorum factum fuerit hoc, ma-
gnificare habet Deus pium im-
perium eorum super priora re-
gna. Hinc & suggestionem quæ
lecta est, transmisit ad pios im-
peratores nostros vna cum li-
teris ad sanctitatem vestram, &
vicariis suis qui hic præsiden-
tes adsunt.

Cosmas diaconus, notarius &
cubuclesius dixit : Et aliæ mis-
sæ sunt literæ a sanctissimo papa
senioris Romæ ad Tarasium san-
ctissimum & vniuersalem patri-
archam nostrum. & sicut iusse-
rit sancta collectio vestra, & de
his fiet.

Sancta Synodus dixit : Le-
gantur.

Cosmas prædictus legit.